

ZPRAVODAJ ŠRÁMKOVY SOBOTKY

Milena Kovářová

Listopad
prosinec 1967
Číslo 11/12
Ročník IV.

LIDSKÉ KOŘENY

(Povídka ze sbírky, která byla odměněna 2. cenou v letošním ročníku literární soutěže ŠS)

Odpoledne seděli na kamenných schůdcích kapličky. Vzduch se tetelil teplem, kousek od nich se v prachu popelila slepice a husy spaly na návsi ve stínu topolů. U jejích bosých nohou ležel ohryzek hrušky běličky, na kterém se popásaly dvě vosy. Občas ho postrčila prutem, vosy vzletly, rozzlobeně bzučely a zase se snesly nazpátek. S těmi vosami to nebylo jen tak. Nedávno nakousla jablko a zalezlá vosu jí dala žihadlo do jazyku. Protože u nich nebyl nikdo doma, běžela s velkým křikem k dědovi. Pekl právě bramborové placky. Utřel si pomalu ruce do usmolené ševcovské zástěry, která mu teď, když už nedělal řemeslo, sloužila při vaření, a vzal se stolu brýle. Pak jí nalil na jazyk francovku. Nakonec nevěděla, co pálí víc. Na odškodněnou jí pozval k svému pozdnímu obědu. Na ty placky vzpomíná dodnes. Byly neuvěřitelně křehké a mezi hnědými ostrůvky opečeného povrchu vychládaly kalužinky vonícího másla. Sem tam bylo zapečené jehličí, to jak přikládalo do kamen.

Děda si čistil fajfku a vyklepával páchnoucí močku do trávy vedle schůdku. Byl už bezmála devadesátiletý, takže byl mezi nimi rozdíl čtyř generací. Říkal, že mu zdraví slouží, až na oči. Jeho snacha naopak tvrdila, že vidí jako sova v noci. Pravda byla někde uprostřed, protože se s „mladou“, které bylo dobřích šedesát let, nesnášeli. Jeden druhému nic neodpustil a léty to všechno narůstalo.

Dělala mu dost často spojku se světem. Když slyšel, že někdo jde, a sluch měl velevýborný, zastínil si rukou oči a chtěl vědět, kdo to je. Pak kombinoval, kam ten někdo jde a co tam bude dělat. Když nebyly na návsi děti, bývala mu trpělivou společnící. Jinak od něho utíkaly, protože byl pro ně už příliš zdoluhavý.

Dočistil fajfku, vytáhl z kapsy měchuřinku a cpal do ní tabák.

„Vaši sou na poli?“

„Jo, v dolíku.“

„Co tam dělají?“

„Nahrabujou ječmen.“

Rozškrtl zápalku a zadýmal. Odtáhla se trochu, protože jí kouř z fajfky dusil. Povšimla si ohryzku. Vosy odletěly. Zapomněla na ukopnutý palec a namířila si to na něj. Zasykla bolestí.

„Stalo se ti něco?“

„Mám ukopnutěj palec.“

„Přid si pro léčivou cibuli. Je na to dobrá.“

„Přidu. Nepek ste placky?“

„Dneska byly škrubáčky s mákem.“

„Ty nerada.“

„Jó, vy děti si něco navybíráte. My byli rádi, dyž byl chleba.“

Tohle znala a šlo už jen o to, jestli to bude stejné.

„Anebo dyž byla šestašedesátá válka. To bys teda, Bětuško, něco zažila.“

Bylo to největší dobrodružství jeho života. Nebyl z vesnice nikdy dál než v okresním městě. V šestašedesátém roce byl na odvody příliš mladý, ve čtrnáctém už zase starý.

„Nejdřív přišlo, Bětuško, nařízení, aby se z luk sklídilo seno. Nikdo nevěděl, co se bude dít dál.“

Bětuško jí vždycky říkal, když vzpomínal na své mládí. Nejmenovala se tak. Bětuška byla jeho sestra, která asi desítiletá zemřela na záškrť.

„Matka naložila na vůz peřiny, dva poslední bochníky chleba, který zbejvaly vod pečení, hrnec klišlýho tvarohu a menčí děti. Tatík zapřáh krávy, ale sám zůstal doma, aby pohlídal stavení. Já už byl vejrosteck, tak sem s těma kravama jel.“

Sněžila se představit si dědu jako výrostka, ale měl stále bílé vlasy, žlutobílé vousy a staré, šlachovité ruce.

„Zajeli sme do lesa na paseku a vypřáhli krávy, aby se napásly. Já s Bětuškou sme šli na pozorování. První den se nedělo nic, zato druhej den se u našeho lesa zastavila kumpanie pruskejch hulánu. Měli bambitky a eště šavle a byl s nima sám pruskej král. Celej červenej a zlatej, až voči přecházely. Z vesnice byla slyšet střelba. Sotva sme dýchali. Napadlo mi: Co dyby zabučela kráva? Všechno by nám pobrali.“

Při posledním vyprávění byl s hulánama generál. Záleželo však na tom, kdo to vůbec byl?

„Večir třetího dne za námi přišel tatík a vrátili sme se do vesnice. Matka zase zastlala peřiny a byli sme rádi, že sme doma. Pak si v noci s otcem říkali, že Prusove pobrali slepice a husy a taky jednu krávu že odvedli. Rozdupali obilí a nadržovali hodně škody. A taky že se srazili s ustupující hlídkou rakouskejch vojáku a s těma že byla přestřelka. Několik jich padlo a taky jeden Prus. Dyť sou pohřbený v tom hrobě v rohu.“

„Já vim,“ řekla a švihala prutem do vzduchu. „Dávám tam na Dušičky svíčku.“

Před nimi byl rybník; lemovaný kolem dokola topoly, nízké břehy porostlé drsně vonící arnikou. Kaplička si koupala vížku ve vodě a koruny topolů se sbíhaly uprostřed rybníka. Husy a kachny, které tam skoro stále plavaly, čerily obraz do drobných vlnek.

„Bětuško, pudeme pást husy?“ řekl děda bez souvislosti.

Věděla, že jí to nepatří. Takhle s ní mluvival často.

„Nejlepší to bude u Pazderny, tam nemusíme hlídat.“

„Jo, poženu k Pazderně,“ řekla, protože také ona tam chodila pást husy. Pazderna na len tam však už dávno nebyla. Jen několik omšelých pískovcových kamenů ze základů, schovaných v kopřivách. Na jaře, dokud kopřivy nevyrostly, tam bývalo modro fialek.

Děda upíral přimhouřené oči před sebe, někam hodně daleko, kam ona nemohla. Minulost mu prolínala přítomnost a nebylo už budoucnosti, protože za svého dlouhého života prožil skoro všechno, co mohl na svém kousku místa prožít.

Jak se slunce nížilo k západu, schovala je kaplička do svého stínu. Kolem přeletělo několik vlaštovek a začaly se střemhlav spouštět nad hladinu.

„Vlaštovky se koupají v rybníce,“ řekla.

„Jo, zkaží se to. Ve vzduchu je taky cejtít kouř,“ zamumlal děda a začal hledat po kapsách zápalky, aby znovu zapálil vyhaslou fajfku.

„Dnes ráno nám na zápraží lezli lítaví brabenci.“

„Tak to bude určitě přšet,“ řekl děda mezi zapalováním.

„Musím už s husama,“ řekla, protože se jí zdálo, že už hodně dlouho seděla.

„Nemusíš pospíchat. Muže bejt tak nejvejš půl pátý,“ pohlédl na stíny.

Vzal sukovici a vstával. „Poď si pro tu cibuli.“

Belhala po patě vedle něho.

„Nejdu ti moc rychle?“ optal se.

Zvedla oči k němu nahoru. Ne, nesmál se. Ani trochu. Bral ten ukopnutý palec úplně vážně.

Odhalení pamětní desky Fráňovi Šrámkovi

V pátek 27. října t. r. v 11 hodin se konalo v Praze na Smíchově v ulici Fráni Šrámka slavnostní odhalení pamětní desky na domě č. 2302, kde básník Fráňa Šrámek posledních 14 let žil.

Akci organizovala a provedla Galerie hlavního města Prahy na návrh příslušného občanského výboru. Úvodní slovo měl předseda ONV v Praze 5 s. František Macháček, hlavní proslov básník František Branislav. Spoluúčinkovali i pražští pozouněři.

Autorem velmi pěkné bronzové desky je sochař Jan H á n n a,

který byl osobně přítomen spolu se zástupci Galerie, kulturních složek NV Praha a ONV Praha 5, stranických orgánů, Svazu spisovatelů a pionýrské organizace.

Na desce s básnickovým reliefem je nápis: „Zde tvořil český básník Fráňa Šrámek“.

Škoda jen, že pořadatel akce ji dobře nezajistil organizačně, takže i občané z nejbližšího okolí se o ní dozvěděli jen náhodou a ani rodné Šrámkovo město na slavnost nebylo pozváno.

Jiří Zlatník

Nějakou širou, plaveckou...

Mezi Štědrým večerem 1946 v Birminghamu a Novým rokem 1947 v Glasgowě stáli jsme s 69 členy DRDS kdesi na břehu moře.

Byl vlahý nezimní večer, příboj sotva pošpíchlával, hladina nezvalovsky stoupající se ztrácela v mlze — a tam někde daleko každý sám pro sebe a každý s každým tušil domov...

Těžko říci, zda a kdů začal první — zdálo se, že nástup vyzněl jak na podiu a na povel dirigenta: „Nějakou širou, plaveckou...“.

A po Šrámkovi Nezval a Halas a Wolker — a také písně teskné, v rytmu pomalých vln... „Vystoupení pro moře“ jsme tomu potom říkali. A ani po dvaceti letech jsme na ně nezapomněli... a ještě dnes: „Pamatuješ, soudruhu, tenkrát večer na břehu — vystoupení pro moře?“

Když plavci vypluli na moře... soubor moří — nebo soubor sobě?

Zasl. umělec Miloslav Dismán

FRÁŇA ŠRÁMEK A DĚTI

Na naši výzvu v 8. čísle Zpravodaje Šrámkovy Sobotky, kde byla uveřejněna báseň Fráni Šrámka pro malou Evu Boudyšovou, nám přišla první odpověď až ze Šumperka na Moravě. Tam dnes žije paní Ludmila Štětínová, dcera Šrámkova přítele Františka Žofky. V jejím dětském památníčku je první zápis právě od Fráni Šrámka. Fotokopii zápisu věnovala Archivu Fráni Šrámka v Sobotce, text uveřejňujeme:

Liduško, Žofková,
co Ti teď vpišu sem,
přeju Ti doslova:
líbezná po našem,
po našem prostičká
buď jak ta růžička,
růžička šípková!

V Praze 21. února 1942

Fráňa Šrámek

Šrámkova dramatická tvorba a Turnov

Šrámkovou dramatickou prvotinou je hra o 1 dějství „Červen“. Poprvé byla sehraána 27. května 1905 spolu s Mahenovou aktovkou „Juanův konec“ v divadle „Uranii“ v rámci všestudentských slavností. O provedení přinesl „Máj“ 2. června 1905 příznivou kritiku.

S touto hrou se přátelé divadla v Turnově seznámili na přednášce spojené s divadelním představením v neděli dne 15. března 1908 odpoledne. Konala se v turnovské sokolovně

a pořádala ji „Tylova divadelní župa Pojizerská“. Rozbor divadelní hry „Červen“ provedl učitel Fr. Bakule z Malé Skály, v jehož režii tuto hru sehrál divadelní soubor maloskalského Sokola. (Zachoval se nám do dnešních dnů čtyřstránkový programový leták.)

Podruhé v Turnově tuto hru uvedl „Šrámkův soubor mladých“ na večeru tří aktovek sehraaných 28. srpna 1942 pod společným názvem „Trojí tvar“. Hrály se aktovky: V. Dyka

„Smuteční hostina“, Fr. Šrámka „Červen“ a A. Dvořáka „Mrtvá“. (Plakát.)

„Červen“ potřetí byl sehrán 2. dubna 1957 na literárně-dramatickém večeru z básnickovy rané tvorby „Života bído, přec tě mám rád“. Literární pásmo připravil prof. Vl. Hnízdo. Aktovku „Červen“ sehráli členové dram. souboru „A. Marek“ v režii M. Hakena. (Plakát.)

Premiéra překrásné celovečerní hry „Léto“ byla v Národ. divadle 29. května 1915. Tuto hru turnovští ochotníci sehráli v témže roce 1915 v neděli 12. prosince. Režii měl Vil. Čeryn, Jana Skalníka hrál Adin Douba a Stázu Růžena Valhová. Čistý výnos 151 korun byl poslán 14 členům spolku na frontu jako vánoční dárek. (Plakát.)

Podruhé „Léto“ nastudovalo „Studentstvo turnovské“ a premiéra byla 26. července 1919. Režii měl Jiří Koubek j. h. Faráře Horu hrál Fr. Mocek, Stázu Zd. Křepinská a redaktora Jiřího Chvojku dnešní národní umělec Jan Škoda. (Plakát.)

K oslavě 50. narozenin básníka Fr. Šrámka bylo „Léto“ sehráno 18. dubna 1927 v režii Jos. Chundely, který též hrál Jiřího Chvojku. Jana Skalníka hrál jeho bratr Václav a faráře Horu Josef Beran.

Počtvrté „Léto“ nastudovala Marie Červená, která též hrála Valču Peroutovu. Na turnovské jeviště ji uvedla 14. listopadu 1943. V roli Skalníka zde hostoval Karel Höger, člen činohry Národního divadla v Praze. Redaktora Perouta sehrál Ota Fiala, Jiřího Chvojku L. Petrnoušek a Stázu Marie Štrinclová. Scénu navrhl M. Laupy. Pro veliký úspěch se „Léto“ opakovalo sedmkrát. (Zachoval se německo-český plakátek). V režii M. Hakena se hrálo „Léto“ popáté 1963. Premiéra byla v sobotu dne 22. června 1963. Slečnu Růženu hrála Zd. Sajícová-Křepinská, která v tomto roce oslavila 50 let obětavé práce v dramatickém souboru „Antonína Marka“. (Plakát a fotografie.)

Prvního února 1922 byla premiéra Šrámkovy veselohry „Měsíc nad řekou“ ve Vinohradském divadle. Režii hry měl Jar. Kvapil.

Již o 7 týdnů později, v pátek 24. března 1922, byla tato hra sehrána ochotníky v Turnově. Režii hry měla Zd. Křepinská, která hrála Slávku Hlubinovou, Villyho Roškota hrál

Jos. Chundela. Hrál se ve prospěch pořízení nových dekorací. (Plakát.)

„Měsíc nad řekou“ v Turnově podruhé hrálo „Studentstvo turnovské“ v sobotu 18. července 1931 v režii Mar. Červené. Ta pak hrála Slávku Hlubinovou. (Zachoval se plakát, fotografie a obsáhlý pěkný, vzpomínkový článek v Pojizerských listech „Studentská divadla u nás“).

Potřetí byla tato hra nastudována rež. V. Prádlarem u příležitosti 75. narozenin Fr. Šrámka. Premiéra byla v neděli 24. února 1952. Před hrou byla Vojt. Rónem ml. recitována Fišerova báseň „Šrámkovi“. Slávku hrála L. Drašarová a Villyho M. Haken. Krásnou scénu vytvořil M. Laupy.

In memoriám básníka Fr. Šrámka (+ 1. července 1952) byla tato hra v Turnově hrána ještě 13. a 15. července 1952 a pak na jevištích v Hodkovicích, Malé Skále a Lomnici n. Pop. (Zachován plakát a čtyřstránkový program.)

Hra Fr. Šrámka „Soud“ s válečnou tematikou je z roku 1924. O rok později 9. listopadu 1925 byla tato hra uvedena v Turnově. Režii měl Vilém Čeryn a hra byla hrána na paměť 140. výročí narozenin P. A. Marka, zakladatele českého ochotnického divadla v Turnově r. 1810. (Zachován plakát.)

Již koncem r. 1941 ustavil se při turnovském ochotnickém spolku „Soubor mladých“, který se počátkem r. 1942 představil Šrámkovou hrou „Ostrov veliké lásky“ z r. 1926. Režii hry měl Prav. Louda. „Soubor mladých“ sehrál ji k uctění 65. narozenin básníka ve dnech 17., 18. a 24. ledna 1942 v městském divadle v Turnově. (Zachován plakát a pěkný 16stránkový sborníček „SMT Fránu Šrámkovi“ s přetištěným pozdravným dopisem Fr. Šrámka souboru mladých, dále jeho článkem o „Ostrovu veliké lásky“ a se vzpomínkou J. Knoba „Pouti za básníkem“.)

Z osmi her Fráni Šrámka bylo jich 5 sehráno v Turnově v 13 různých inscenacích. Třináctkrát byl hrán „Měsíc nad řekou“ (z toho devětkrát v Turnově), „Léto“ bylo zde hráno dvanáctkrát, „Červen“ pětkrát, „Ostrov veliké lásky“ třikrát a „Soud“ jednou. Celkem 34 představení. Nebyly inscenovány pouze Zvony, Hagenbek a Plačící satyr.

Akad. malíř Karel Kinský

Středisková knihovna v Sobotce

se může pochlubit opět několika zajímavostmi ze své činnosti. V minulých dnech jsme přivítali již 250. stálého čtenáře. Je to Radmila Vágnerová, učitelka zdejší mateřské školy. Od začátku letošního roku jsme půjčili již na 7000 knih, knižní fond se rozšířil skoro o 1000 nových titulů. Je to poměrně velký přírůstek, zvláště když uvážíme, že jde většinou o nové knihy. Hodně je také využívána čítárna, v níž je k dispozici na 40 časopisů.

Doplňkovou činností knihovny jsou výstavy. Při správném výběru by se zde mohla vytvořit pěkná kulturní tradice a zvláště jejich vernisáže by přispívaly k obohacení kulturního života Sobotky. Dokazuje to i poslední zdařilá výstava závěsné a užitě keramiky Marty Taberyové. Pro naši knihovnu ji zajistil dr. Karel Samšiňák a prof. Naděžda Melniková-Papoušková, která také výstavu zahájila a promluvila několik slov o umělkyni a o její práci.

Marta Taberyová prošla železnobrodskou školou a pak studovala na uměleckoprůmyslové škole, kterou absolvovala u prof. Eckerta. Vystavovala s různými skupinami doma i v zahraničí, např. v Jugoslávii, na letošním mezinárodním symposiu keramiků v Bechyni apod. Umělkyně je rozená keramička moderního ražení. Dělá duté objekty lehce užitkového charakteru — vázy, popelníky, misky atd., hlavně však se její síla koncentruje v plochých dekorativních věcech z tvrdého šamotového materiálu, kterým se pro zjednodušení říká kachle. Velkou pozornost zasluhuje technické provedení keramiky, její neobvyklá barevnost. Svou pozornost soustředila Marta Taberyová na dva základní cykly, ke kterým se stále znovu vrací. Jsou to židle, korbely, kafemlejny a jiné starožitnosti a pak lidské ruce, nejdokonalejší nástroj člověka, ruce, které mluví a prozrazují lidskou duši. Práce Marty Taberyové je nejen technicky kvalitní, ale i duchovně dobrá, lidská a humánní, což dnešek nejvíce potřebuje. Tolik jsme si zapamatovali ze slov profesorky Melnikové-Papouškové.

Na vernisáži účinkovali členové Recitačního studia Šrámkova domu, kteří přednesli několik básní na počest 50. výročí Velké říjnové socialistické revoluce. Celkem se vernisáže zúčastnilo

na 60 spokojených návštěvníků a celou výstavu shlédlo na 500 občanů, kteří si mnohá díla Marty Taberyové zakoupili.

Po této výstavě následuje ve spolupráci s Domem osvěty z Jičína výstava fotografií ze současného Leningradu, doplněná současnou sovětskou literaturou. Bude mít dvě části a začne 16. listopadu.

Závěrem bych chtěla poděkovat všem, kteří mi pomohli za tak krátkou dobu střediskovou knihovnu a čítárnu vybudovat a kteří jí stále obětavě pomáhají. Jsou to v první řadě pracovníci ONV v Jičíně a MNV v Sobotce, kteří knihovnu vybavili zařízením, pracovníce OLK, které pomáhaly při katalogizaci, pan ředitel František Brouček, který pomáhá při půjčování, a děti ze školy, z nichž zvláště musím jmenovat Štefana Filipčíka, Jitku Najmanovou a Alenu Houzvičkovou. Při výstavách to pak jsou dr. Karel Samšiňák, Bohumil Patka, František Zajíček z Osvětového domu Jičín (autor vkusných pozvánek na výstavu Marty Taberyové), Václav Fiedler atd.

Pro nejbližší období připravujeme další zajímavé výstavy, o kterých budeme čtenáře Zpravodaje včas informovat. A pro všechny máme v knihovně stále hodně zajímavých knih z nejrůznějších oborů. Z těch nejnovějších přírůstků uvádím:

Pro děti: Vitalij Bianki: Lesní noviny, Zdeněk Roman: Eva a Pavel Romanovi, Vladimír Hulpač: Co vyprávěl kalumet (pohádky severoamerických Indiánů), Thomas Reid: Bezhlavý jezdec, Jack London: Bílý tesák, Vojtěch Zamarovský: Za sedmi divy světa, J. O. Curwood: Král šedých medvědů, Kamila Sojková: Lenka, A. Ransome: Velká šestka, Smolný Petr (lužicko-srbské pohádky) atd.

Pro dospělé: A. Mariengof: Román bez lhaní (život S. Jeseňina), P. O'Hara: Muž přes palubu, I. Boldizsár: Seina neteče jen v Paříži, E. Lindgren: Muž bez cesty, Tichá hrůza, Památky staré Prahy, Akvaristika v koutku živé přírody, J. Holeček: Jak u nás žijou a umírají, Fr. Kožík: Po zarostlém chodníčku (o L. Janáčkovi), Petr Kříčka: Šípkový keř, A. Branald: Vizita, J. Brožová-Malá: Hořící proud (život zpěvačky K. Komelové), Dvacet jedna detektivů, ročenka Svět 1966 a jiné.

Věra Hašková

MYSLIVOST NA SOBOTECKU DŘÍVE A NYNÍ

Lovecká sezóna na Sobotecku začala

Každé roční období má své kouzlo a krásu. Podzim je pro myslivce obdobím, kdy po celoroční práci začíná lovecká sezóna — odstřel drobné zvěře, v našem případě zajíců a bažantů. Myslivecké sdružení Sobotka bude letos střílet této zvěře více než tisíc kusů. Dosáhnout tak pěkných výřadů při honech není snadnou záležitostí, jak si někdo myslí. Chceme-li mít v naší honitbě dostatek zvěře, musí se každý člen Mysliveckého sdružení o zvěř po celý rok dobře starat a také ji chránit.

Každý řádný myslivce se stará o zvěř v zimě, zvěř krmit a chrání před škodnou. Na jaře a v létě pečlivě pozoruje a chrání zvěř při kladení mládat a hnízdění. V tuto dobu jsou velké škody páchany jak člověkem (mechanizací, chemizací), tak škodnou zvěří. Proto každý myslivce musí věnovat mnoho svého volného času na ochranu zvěře.

Myslivecké sdružení Sobotka v letošním roce vybudovalo novou odchovnu pro bažanty a koroptve pod Humprechtem. Toto zařízení bylo vybudováno proto, že při kosení luk a pícnin dochází v mnoha případech k vysekání hnízd bažantů a koroptví. Tato hnízda se nedají zachránit jinak, než tím způsobem, že vejce jsou opatrně přenesena do elektrické líhny, kde se kuřátka dolíhnou. V letošním roce bylo takto sebráno celkem 1.110 kusů vajec. Vylíhlo se 404 kuřátek a do honitby bylo vypuštěno 255 kuřat. Není to mnoho, ale přece něco. O líhnutí a pěstování se nám dobře stará paní Dolenská ze Sobotky. Je to kus dobré, mravenčí a trpělivé práce, za níž jí patří upřímný dík. Členové Mysliveckého sdružení Sobotka odpracovali na vybudování této odchovny 1.200 brigádnických hodin.

Všechna tato práce se projevuje v honitbě MS Sobotka kladně a stavy zvěře na Sobotecku jsou více než dobré. Myslivecké

sdružení Sobotka dosahuje dobrých výsledků již po několik let a zaujímá jedno z předních míst na okrese Jičín.

Myslivecké sdružení plánuje letos celkem 7 honů na drobnou zvěř. Lovecká sezóna začala již 28. října, kdy byl na Sobotecku první hon. Druhý se konal 30. října pro zahraniční hosty z Francie. Prostřednictvím Čedoku byl totiž prodán tento hon zahraničním zájemcům z Francie. Myslím, že to bylo poprvé, kdy na Sobotecku byl prodán hon zahraničním hostům (na Dolnobousovku se podobné hony již konaly). Skupina loveckých hostů v počtu 12 střelců byla přímo z Paříže. Hon se uskutečnil v části honitby Osek a Humprecht. Celkem bylo stříleno 310 bažantů a zajíců. Proběhl dobře a ukončil se pod Humprechtem, kde byl proveden výřad a nastoupení všech účastníků honu. Za dojemného zvuku borlice byla dána poslední pocta střílené zvěři. Naši hosté byli u nás opravdu spokojeni, jak o tom svědčí vyjádření vedoucího lovecké skupiny a také poslední leč, která byla provedena na Syrovandě při družné a veselé zábavě. Při této příležitosti byli vyhlášeni dva nejlepší střelci; králem honu se stal jeden z hostů, který střílel celkem 55 kusů zvěře, druhý střílel 43 kusů.

Tímto způsobem se i Myslivecké sdružení Sobotka zasloužilo o získání deviz pro naše národní hospodářství. Návštěva cizinců v naší vlasti má také velký politický význam. Hosté přímo vidí, jak se u nás v Československu žije, jak se pracuje, jak jsme spokojeni. Poznávají a potvrzují nám, jak je naše vlast krásná.

Proto si vážme všeho, co máme, a dělejme všechno pro to, aby i jméno naší české myslivosti znělo daleko za hranicemi vždy dobře.

Vladimír Odstrčilík

Ze starých zápisů

Léta Páně 1851 dne 2. března propachtovala se ve veřejné liciaci zvěř neb honby v obci Kdanické i Trnské, to na 6 roků od 2. března 1851 do 2. března 1857 a sice každoročně, za nejvyšší podanou peněžitou částku 40 zlatých za každý rok, Venzloví Macounovi, oprávněnému myslivcovi a Augustinovi Mayrovi, skoušenému mládencovi z Trní. Povinni budou složit i též jednu polovici od 20 zlatých na půl roku vždycky napřed složití mají.

1. Vejminky sou tyto, aby se tuze zvěř nezmohla a najimatel honby škodu na obilí dle uznání komise nahradit povinen bude.

2. Za škodu na zahradách žádná náhrada nebude, za zelí též ne.

3. Najimatel honby sobě může při suchém čase na všech půdách svobodně honit a to v tom čase, dyž obilí sklízeno jest. V zelí a v bramborách smí svobodně honit, jen v jetelových semenách ne. V čas zimní boudy na měkotách svobodně sobě udělat nechat může.

4. Žádný nesmí se žádným kvěrem neb flintou na hlídku chodit.

5. Zimní čas svobodně každý hospodář svy zahrady prohlídnot nechat musí a kdo by se opovážil zvěř střílet neb cokoliv, tak zanejprv pokuty do chudé kasy položí 2 zlatý a podruhé 4 zlatý a potřetí dle zákona potrestán bude.

V Kdanicích dne 2. března roku 1851. Václav Šolc, konšel I. Ze staré obecní knihy obce kdanické vypsál Josef Linka.

Lovecká

Zvuk rohů z lesů zaznívá,
má lásko, kde je konec tvojí pouti?
Ta střela malá ohnivá
komu je souzena, koho má zasáhnouti?

Jsou rudé křtice jeřábů,
doubrawy hoří v zářijovém jasu.
Před zraky krutých jestřábů
nehledej, lani, v hloubi lesů spásu.

Znáš lovcův pohled vášnivý,
spád krve, jeho rukou chvění?
Ať oči tvé se nedíví,
več lásku tvou v objetí jedno změni.

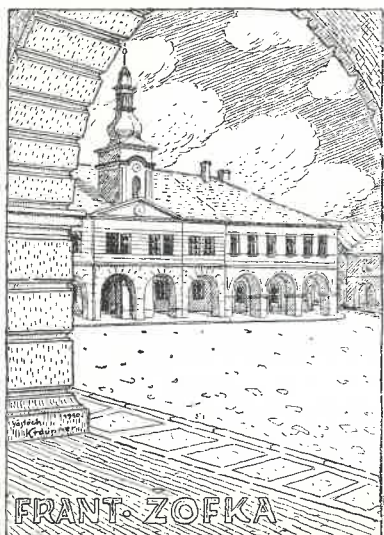
Jen mech a kapraď spálená
ti připomene žár pozdního léta,
až dozní píseň vzdálená
v tvých tichých snech — ten zpěv z jiného světa.
Josef Kozák

K opravě sobotecké radnice

Dr. Jaroslav Wagner

V letošním roce dochází k opravě domu, který dominuje celé jižní straně soboteckého náměstí — k opravě bývalé radnice. Upravovací zásahy, které jsou projektovány a prováděny Okresním stavebním podnikem, značně mění vnější vzhled této významné budovy a zasahují i do její vnitřní struktury. K jakým zásahům památkově závažným zde dochází, vyplývá z dalšího zhodnocení stavby samé i z její úpravy.

Exlibris Františka Žofky - sobotecká radnice. Autor neznámý.

Dnešní stavba sobotecké radnice vznikla koncem 16. století na místě dvou středověkých domů, nejspíše dřevěných a budovaných na hloubkových středověkých parcelách. Tato renesanční budova, z níž se dochovala celá dispozice přízemí o střední chodbě a pravidelně řazených přilehlých místnostech, tedy dispozice neobyčejně čistá a vyvážená, měla dřevěné patro předsunuté před průčelí na dřevěných sloupech. Dokladem této hypotézy je nejen analogie s ostatními stavbami, ale i to, že dnešní průčelí, skryté v podloubí, nemá žádných zbytků výzdoby a výrazného architektonického členění, které při volném průčelí by u městské reprezentativní budovy bylo nezbytné. Z této renesanční stavební epochy se tudíž zachovala půdorysná dispozice, hřebínkové křížové klenby v přízemí a spodní část klenutého schodiště. Teprve přestavba v druhé polovině 17. století, prováděná za účasti černínského stavitele J. Mardery, připojila zděné patro a pilířové podloubí sklenuté křížovými klenbami. Tím byla radnice stavebně dokončena téměř v dnešním rozsahu a další úprava patří až druhé polovině 18. století. Tehdy byla nad středem průčelí vztyčena hranolovitá nízká věž, odvážně posazená na klenbu podloubí, a za radnicí byla zřízena solnice, sklenutá valenou klenbou o neobyčejně širokém rozponu. Pozdní empirie, doba po roce 1845, uzavřel stavební vývoj radnice úpravou průčelí, novým sklenutím horní síně pruskými plackami a zrušením solnice byla

změněna v divadelní sál. Návrh Josefa Mánesa na malířskou výzdobu klenby divadelního sálu, pocházející asi až ze šedesátých let 19. století, uvažoval jednoduchou ornamentální malbu, která byla snadno realizovatelná místními řemeslníky. Novodobé úpravy tohoto sálu, zvláště pak jeho adaptace pro účely kina, zrušily malířskou výzdobu a nutná bezpečnostní opatření si vynutila prolomení většího počtu vchodů. Avšak ani další drobné adaptační zásahy prováděné v průběhu první poloviny tohoto století nepřinesly podstatných zásahů do vnějšího výtvarného výrazu stavby, při nich byl v podstatě konzervován pozdně empirický stav budovy.

Z tohoto posledního historického stavu radnice, z období let 1845—50, měla vycházet i koncepce její obnovy, avšak s přihlédnutím k novým provozním potřebám. Zahájení opravných prací měl předcházet umělecko-historický průzkum, včetně průzkumu vnějších i vnitřních omítek. Poněvadž v současné době je již průčelí radnice opraveno, odpadl průzkum vnějších omítek a mohl být uskutečněn dodatečný běžný umělecko-historický průzkum, který ukázal nejen stavební vývoj památky, ale přinesl i určité technologické poznatky, z nichž měla oprava vycházet. Výtvarný výraz průčelí před dnešní úpravou byl památkově vhodnější, lépe odpovídal pozdně empirovému charakteru budovy. Typická omítková bosáž přízemí byla zakryta a celá fasáda do náměstí dostala historicky neodůvodněný okrový nátěr teplého tónu, kdežto pozdně empirové fasády měly tóny chladné, v barvách šedé, šedozelené, případně do šeda lomeného okru, avšak bez barevně odlišených článků, okenních šambrán a archivolt. K povrchovým úpravám interiéru dosud nedošlo. Široká vstupní síň, sklenutá křížovými klenbami, má hlazené raně barokní omítky, v dolní části porušené mělkou plentou a na stěnách malířsky pojednané pilastry s čabrakovým motivem v hlavicích. Obdobné omítky jsou z větší části dochovány v přilehlých místnostech. Nová úprava v interiéru by měla zachovat hladkost těchto omítek, třeba i z praktických důvodů lehce přítónovaných dvěma řídkými latexovými nátěry v barvách bílé a lomené bílé se slabým odstínem okru, takže veřejnosti přístupné interiéry by měly bílou klenbu, barevně lomenou stěnu a bílý pilastr. Bohužel instalace elektrického vedení porušila čela oblouků klenby v místech budoucího bufetu a šatny, takže nebude již možné otevřít do této místnosti půlkruhový vchod, avšak je stále ještě možné jeho prolomení v mělkém segmentu nebo v pravém úhlu, v druhém případě s plochou omítkovou šambránou. Podobně i protilehlý otvor budoucí pokladny kina by zasloužil horní uzavření segmentem, nikoliv rovným překladem působícím v tomto klenebním interiéru příliš stroze a tvrdě. K výdlažbě síně a budoucího bufetu lze vhodně použít zvláštním způsobem upravených cementových dlaždic formátu 40/40 s temně červeně pojednaným povrchem. Tato dlažba, poměrně levná a trvanlivá, je snadno omývatelná a působí dojmem dlažby keramické, avšak nemá její nevýhody, křehkost a tím snadné poškození. Rovněž nelze uvažovat o zalomení renesančního schodiště, které je významnou součástí historického interiéru. Hlediště divadla, dnešního kina, vyžaduje provedení průzkumových sond na klenbě a na základě nálezů pak uvážit možnosti obnovy maleb i vhodnou, s malbami korespondující úpravu stěn.

Dnes, když úpravy radnice jsou již v tak pokročilém stadiu, je třeba litovat, že nebyla dostatečně zvažena závažnost této adaptace, že nebyly provedeny příslušné průzkumy a že nedošlo k stanovení koncepce obnovy, a tím byla tato významná památka v svém vnějším výtvarném výrazu porušena.

HRADIŠTĚ PORÁŇ

Miroslav Hataš

Hradiště Poráň u Vesce je jednou z početné řady pravěkých lokalit našeho nejbližšího okolí, které bylo v minulosti věnováno velmi málo pozornosti. Rozsáhlejší soustavný výzkum tu nebyl dosud proveden a jen něco málo náhodných starších nálezů, uložených v muzeu v Sobotce, a vypravování starousedlíků dosvědčuje, že tato místa svou výhodnou polohou lákala člověka k usídlení ve všech významnějších periodách pravěku od neolitu až po dobu raně historickou.

Protože jde o lokalitu trvale rozrušovanou zemědělskými pracemi a tedy ohroženou, bylo dáno jičínskému muzeu povolení k provedení vykopávek v poloze „Na šancích“, ostrohu vybihající západním směrem do údolí Plakánku, se třech stran chráněném strmými skalními srázy, nesoucími dosud stopy pravěkých úprav.

Práce na vykopávkách řídil prom. historik Zoltán Drenko. Protože však odešel na nové pracoviště a jistě pro nával důle-

žitějších a významnějších úkolů dosud o výsledcích výzkumů na Poráni nic nezveřejnil, považují za svou povinnost, protože jsem byl při tom, uveřejnit některé poznatky z tohoto výzkumu.

Přestože na výzkum lokality Poráň byly přiděleny jen skromné prostředky, zdálo se, že bude možno provést rozsáhlejší a soustavnější výzkum, protože svou pomoc přislíbili i žáci základní devítileté školy v Sobotce.

Za těchto okolností byly zahájeny na Poráni výkopy. Začátek výzkumu se zdál slibný. Hned první sonda, vedená na samém západním okraji pole, odkryla kulturní jámu, naplněnou popelem, zvířecími kostmi a úlomky keramiky. Povrchová vrstva jámy je datována nálezy železných hřebíků a zlomky keramiky jako raně středověká. Na samém dně pak byl nalezen pěkný velký střep svým rázem patřící ještě hradištnímu období. Po odkrytí, zaměření a zakreslení této první jámy byly hned vedle severním směrem zjištěny stopy popela a uhlíků a zdálo se, že tu bude další kulturní jáma. Ukázalo se však, že jsou to jen části popelovité vyplně první jámy, rozvržené do okolí orbou.

Druhou sondou jsme si chtěli ověřit stopy osídlení na západním výběžku ostrohu, protože všude pod skalami v údolí Plakánku se nacházejí úlomky keramiky, o kterých jsme se domnívali, že sem byly splaveny s vrchu, s ostrohu. Ale sonda v zalesněném a křovím porostlém okraji ostrohu neodkryla žádné stopy kulturní vrstvy. Zdá se tedy, že úlomky keramiky nacházené pod skalami v údolí Plakánku nebyly sem druhotně přemístěny splavováním, ale byly sem ještě s jinými odpadky shazovány již v době osídlení hradiště.

Třetí sonda byla provedena v místech předpokládaného valu, oddělujícího ostroh od sousední planiny, asi uprostřed jeho trasy. Po odstranění ornice byly odkryty zbytky konstrukce, připomínající svým vzhledem spíše dlažbu z lomového čediče, místy s polohami popela a s kusy do hnědočervena vypálené hlíny a něco drobných střepů. Na kamenech ležel hliněný přelán a na jednom místě svazek zpuchřelých březových prutů, svázaných smyčkou z měděného drátu v primitivní koště.

Sonda vedená z předcházející kolmo po svahu předpokládaného příkopu byla naprosto bez nálezů, chyběl tu i čedičový kámen z rozrušeného nebo zříceného valu.

Zdá se pravděpodobným, že val, vybudovaný z lomového čedičového kamene, se již dávno v minulosti stal vítaným zdrojem stavebního materiálu a byl až na nepatrné zbytky pečlivě rozebrán a rozvezen. Vybraná místa byla pak vyrovnána zeminou z okolí a s ní se dostal nad i mezi zbytky valu popel, střepy i vypálená hlína.

Svým způsobem záhadný je nález primitivního koštěte. Podle stupně zachovalosti mohlo ležet v zemi asi 40–50 let. Mohlo se do základu valu dostat při těžbě kamene, pravděpodobněji však se zdá, že je to pozůstatek nějakého dřívějšího neregistrovaného amatérského kopání.

Zamýšlený soustavný průzkum se tedy nepodařil a Poráň bude muset zase nějaký ten rok čekat, než se jí ujme nějaký odborník. Zatím aspoň někteří z žáků sobotecké devítiletky, kteří při vykopávkách pomáhali, získali nové poznatky o archeologické práci a rozšířili své znalosti o dávné minulosti našeho kraje.

O Indiánech

Milí přátelé,
chtěli jste, abych vám něco napsal o své poslední cestě k jihoamerickým Indiánům. Tato cesta souvisí s mou první cestou za Indiány velehorské oblasti And (Bolívie r. 1963). Tam, v Bolívii, jsem začal studovat současnou kulturu Indiánů národa Aymará a hrabat se trochu v archeologických zbytcích jejich staré kultury z předkolombovských dob (kultura jejich předků, známá jako Tiwanaku, kvetla mezi 5. stol. před n. l. a 10. stol. n. l.). Protože se však moje plány na pokračování studia v zvolené oblasti Bolívie v důsledku politických změn neuskutečnily, změnil se i plán práce a já jsem odcestoval 2. května 1966 do Chile, kde žije také skupina aymarských Indiánů a kromě toho i Araukáni, kteří mě rovněž lákali.

Po vyřízení všech nezbytností a po dokončení příprav se celá skupinka odebrala na sever. Sestávala ze mne, dr. Petra Neumanna ze Státního muzea etnografie v Drážďanech a Olgy Píchové, absolventky filosofické fakulty Karlovy university

v Praze, katedry etnografie a folkloristiky. Odcestovali jsme přes Antofagastu do Ariky, příjemného přístavního města v nejsevernějším cípu Chile. Z Ariky jsme se pak odebrali vzhůru do hor, od pobřeží Pacifiku do vnitrozemí, až skoro na chilsko-bolivijské hranice.

Aklimatizovali jsme se v Murmuntane, ve výši 3500 m n. m. Při této nezbytné aklimatizaci (není možno bez nebezpečí přejít z výšky dvacít metrů na výšku tří a půl tisíce metrů) nám onemocněla naše spolupracovnice Olina a zbytek svého pobytu na severu Chile ztrávila v nemocnici s chorobou žlučníku. S Petrem jsme se pokusili pracovat na náhorní rovině ve výši 4400 m n. m., kde žijí pastevci Aymará v několika malých vesnicích. Je to překrásný kraj s bělostnými kužely sopek nad jezery, na nichž žijí hejna růžových plameňáků a spousty vodního ptactva všeho druhu, pro nás se však příliš nehodil. Ukázalo se, že tam žije velice málo Indiánů a ti, kteří tam jsou, stále putují se svými stády lam podle toho, jak musí

Zleva: Olga Píchová a dr. Václav Šolc s rodinou araukánského Indiána Francisca Painequeo z kmene Mapuče na ostrově Huapi.

měnit pastvíska, a není vždy snadno je dosáhnout. Kromě toho je v této nadmořské výšce příliš zima (v noci 20–25° C pod nulou, ve dne + 15–18° C na slunci) a posléze tam působí příliš silně vysokohorské záření, které způsobovalo neustálé praskání pokožky na našich obličejích a rtech, což bylo velmi bolestivé.

Proto jsme se odebrali do míst níže položených a usadili se ve vsi Chapiquiña, v nesitelné výšce 3700 m, kde žijí aymarští Indiáni — zemědělci a chovatelé dobytka. V této oblasti jsme pak zůstali po celou dobu svého pobytu na chilském severu. Měli jsme tam velké štěstí, podařilo se nám objevit dvě místa s jeskyněmi, v nichž byly zajímavé jeskynní malby. Byl to první objev jeskynních maleb na severu Chile vůbec a vzbudil velký zájem odborníků v Chile i jinde.

Po skončení své práce na severu jsme se vydali opět do Antofagasty a odtud navštívili poušť Atacamu. Projeli jsme jí z Antofagasty přes Calamu do San Pedra de Atacama a navštívili její zajímavosti, především opevněná sídliště z předkolumbovských dob v Lasana, Turi atd. Při zpáteční cestě z pouště jsme navštívili opuštěné ledkové doly mezi Calamou a Antofagastou, opuštěná města pro tisíce dělníků, která jsou od poklesu těžby chilského ledku v důsledku konkurence chemicky připravených umělých hnojiv bez života.

Po návratu do Santiaga de Chile jsme se připravovali na

další část svého pracovního pobytu, na cestu k araukánským Indiánům Mapučé. Tentokrát jsme cestovali na jih, asi 800 km na jih od Santiaga, do okolí města Temuco, kde jsme se usadili na ostrově Huapi v jezeře Budi, skoro u pobřeží Tichého oceánu, přímo na západ od Temuca. Indiáni Mapučé nás nepřijali z počátku nijak zvlášť vlídně. Mají nedůvěru k všemu, co přichází od bílých, a podle dosavadních zkušeností mají docela pravdu. Postupem doby se však ledy nedůvěry mezi námi prolomily a stali jsme se přáteli, a dobrými přáteli. Tito Indiáni jsou rovněž zemědělci a chovatelé dobytka, především ovci a koz; jsou to lidé chudí, kteří žijí na okraji bídy. Jsou potomky araukánských bojovníků, kteří si udrželi nezávislost až do osmdesátých let minulého století a teprve po porážce v roce 1884 byli podrobeni a uzavřeni do rezervací, v nichž žijí dodnes.

Odtud jsme se ještě na pár dní podívali dále na jih, do Puerto Montt a dále na ostrov Chiloe, na překrásné jezero Všech Svatých, do Osorna, Valdivie atd. Odtud jsme se vrátili opět do Santiaga a po uspořádání sebraného materiálu jsme odcestovali v únoru 1967 domů, do Československa. Sebraná „kořist“ expedice byla vystavena na podzim 1967 v Praze v Náprstkově muzeu na Betlemském náměstí.

S rodáckým pozdravem
Dr. Václav Šolc, CSc.

Ze vzpomínek na otce

(K 95. výročí narození dr. Jana B. Nováka 27. XI. 1872.)

Když jdete od Libošovic po silnici k lesu Hůře, budete mít za slabý půlkilometr po levé ruce dvě samoty, kde se kdysi říkalo „Na kozím trkánku“ a kde dosud říkají „Na písku“. To byla po první světové válce slavná trampská hospoda dnes skoro devadesátiletého pana Macouna. O takových tři sta kroků dál je usedlost, kterou dříve jmenovali „Na třech zubech“ (podle trojího výběžku lesa) se statkem p. Čubana, známého myslivce a chovatele jezevčků. To poznáte podle veselého štěkotu, který se odtamtud rozléhá. A není to štěkot leccjaký, ale pejsků zasloužilých, nositelů mnoha chovatelských cen a významných. A nedaleko na mírném návrší je samota „Žďánek“, nad níž v zimě v létě bdí p. Čuban nejstarší, dnes už taky hezky přes osmdesát. Ty názvy samot nemám ze sebe, ale od nebožtíka dědečka Tůmy ze Záhorská — dej mu pámbu věčnou slávu, — který toho věděl o Malechovicích a o mém vlastním rodě víc než já sám. Na východním svahu Žďánku mezi vzrostlými břizami a borovicemi je malý žulový památník s popelem mého otce, historika PhDr. Jana Bedřicha Nováka. Nováci však ze Žďánku nepocházejí, ale z chalupy č. 4 v Malechovicích, dnes pana Pařízka. Můj dědek, PhDr. Jan Bohumil Novák koupil Žďánek, bude tomu už více než sto let (roku 1864), dal přistavět roubenou první patro (stavitel Podobský), vsadil tam lípu, která dodnes kvete, a přijel tam s bábou rovnou na svatební cestu. Myslil už patrně na letovisko, ale bylo to také z potřeby vracet se do rodiště a k hrobům svých sel-ských předků, uložených na libošovském hřbitově. Otec s rodiči a sourozenci pobýval na Žďánku každý rok o prázdninách a tomu zvyku zůstal věrný do své smrti. Nepamatuji, že by byl o dovolené na Žďánek nezajel a ten svůj zvyk přenesl i na mne. Mnohokrát přejel tu trať z Prahy do Malechovic na kole. To přijížděl v sobotu k večeru a v pondělí po třetí hodině ráno zase odjížděl, aby byl včas v Zemském archivu, kde pracoval. Pomyslím-li na svého vnuka, bude to už pátá generace, co se takto táhne do Malechovic, ke kolébce rodu. Inu, má přitažlivost ta česká země.

Otec se v Malechovicích nenarodil, ani v Praze, ale na Orlice, kde byl dědek vychovatelem a učitelem schwarzenberských knížecích pacholat. Tehdy se jim říkalo princové. Učil je rozumět latinským a řeckým klasikům a tak trochu základy kultury vůbec. Je zvláštní, že mě otec jako kluka na Orlík, do svého rodiště, nikdy nevezl, ačkoliv v orlickém zámeckém archivu často pracoval (vydal korespondenci maršála Schwarzenberka, slavného vítěze nad Napoleonem u Lipska) a za svého pobytu na Orlicích býval pravidelným hostem u stolu „jasného panstva“. Mám dojem, že nestál o to uvádět syna do aristokratického prostředí, které, i když se sám v něm cítil zcela volně, bylo cizí jeho demokratismu a jehož vlivy, jímž podléhala zejména moje bába, pokládá pro mne za nežádoucí. Pamatuji si, jak mně říkával, že mohu být, čím chci, jen ne

oficírem nebo páterem, což byly dvě figury na šlechtických dvorech náramně vážené.

Mé nejranější vzpomínky na otce jsou spojeny s dvěma místy, které zrovna neleží jedno vedle druhého. Se Žďánkem a pak — s Římem. Tam otec po dvě léta pracoval jako český badatel ve Vatikánském archivu a rodinu vzal sebou. Ty římské časy se mi hluboce vtiskly do dětské mysli. Našel jsem si kamarády na Piazza Navona, kde jsme nedaleko bydleli, a říkal jsem jim Hondo podle svého druha z dětství, Hondy Hercíka z Malechovic, syna našeho žďáneckého nájemce. (Na jeho dobrou, pracovitou maminku, k nám klukům vždy tak laskavou, nezapomenu do smrti.) Ti římské kluci, od nichž jsem chytil italskou ne právě dantovskou, ale zato jadrnou, musili být vypečení rošťáci, což mi osobně nijak nevadilo, spíše naopak. Naše oblíbená zábava spočívala v tom, že jsme své vlasaté hlavy strkali až po ramena do Berniniho fontány, při čemž zvláštní vtip byl v tom, když se některému podařilo vrazit druhého do fontány celého. To se dělo za náramného porozumění okolostojících Římanů, včetně policajtů. Když tenhle sport vybočoval z mezí, zasáhl otec, pokud se k tomu natrefil, vzal mě zcákaneho pod svou paži jako aktovku a odnesl domů. Tak mě také přenášel přes římské křižovatky už tehdy velmi živé. Byl statný a silný, kdežto já hubené vyžle, ale zato vzteklý jako kreček.

Ještě dlouho po našem návratu do Prahy hovořoval se mnou otec doma italsky a kluci na gymnasiu mi předčítali Talián, z čehož byla nejedna pranice a zápis do třídní knihy, protože já jsem si své češství jen tak brát nedal. Snad je to pro ty dětské zážitky, že cítím Itálii a zvláště Řím tak trochu jako druhý domov. Nedovedu se ubránit pohnutí, když mě tam na stará kolena někdy pošlou, a když se mi pod křídlem letadla ukáže zelená Campagna romana a za minutku na to majestát Říma se stříbrným pruhem moře u Ostie. Ale nechme Říma a vraťme se do Malechovic.

Na Žďánku otec pracoval nejen na svých historických pracích, ale také fyzicky, a to často velmi intenzivně, zejména za mužných let. Prostorná jeskyňka, vytesaná krumpáčem ve skále při vstupu do rokly Sršňovky od pomníčku Jana Nepomuckého (ta rokla dříve ke Žďánku patřila) je jeho dílo. Nás kluky, mé bratrance a Hondu Hercíka, měl secvičeny jako pracovní četou, při čemž jsme dostávali mzdu 1 krejcar za dovezený dětský vozík písku. Nebylo to na kluky málo, protože jsme těch vozíků za den natahali dost. Já jsem se přesto často bouřil a organizoval stávky za účelem zvýšení „mezí“, které končily zpravidla několika pohlavky a brekem. Jednou jsme s Hondou odešli „z pracoviště“, vylezli na strom a jako demonstraci proti „zaměstnavateli“ jsme se pověsili za nohy na nejvyšší větev a houpli se na ni jako opice. Tehdy to se mnou dobře nedopadlo, protože větev se se mnou ulomila a mě odnesli v bez-

vědomí na postel. Zlé huby v příbuzenstvu říkaly, že pro to spadnutí na hlavu jsem se dal později na filosofii.

V pokročilých letech pracoval otec na Žďánku už jen vědecky, ne tělesně. Bránila mu v tom nemoc. Měl několik svých „lésních pracoven“, které si sám zbudoval a kde sedával a psal. Ty jsem já podědil. Na Žďánku také z velké části napsal svou hlavní knižní publikaci „Rudolf II. a jeho pád“. Zde také začal skizzovat své velké dílo „Dějiny českého národního uvědomění“, k němuž nashromáždil ohromný historický materiál, dnes uložený v Archivu české akademie. Jeho dokončení mu bohužel nebylo dopřáno. Jak by té práce dnes, právě dnes bylo zapotřebí!

Z pozdější doby, kdy jsem odešel na studia do ciziny a pak si našel zaměstnání na Komenského universitě v Bratislavě, už tolik vzpomínek na otce nemám. Vliv jeho silné osobnosti na mne však nadále působil. On sám byl velmi zaneprázdněn svými funkcemi, na škodu svých velkých vědeckých plánů. Byl šéfem Českého zemského archivu (v této funkci mu byl svěřen jeden z klíčů ke korunovačním klenotům), byl ředitelem Státního historického ústavu, později generálním tajemníkem České akademie věd a umění za presidentů Zubatého a Förstera a předsedou Východoevropských historických společností ve Varšavě.

Novostavba Archivu země české v Dejvicích, blízko Prašného

mostu, byla vyvrcholením jeho organizační práce. Archiv měl konečně svůj stánek, a to neobyčejně účelný; v té době budil zájem mnoha archivářů i z jiných zemí. O otcově známosti v zahraničí svědčí kromě různých cen a vyznamenání i obšírné heslo, které jeho jménu věnuje velký italský slovník „Trecani“. Zato náš „Příruční slovník naučný“, vydaný Československou akademií, jej jaksi přehlédl, což napravil čtyřmi řádky v dodatcích právě vyšlého IV. svazku.

Dne 29. října 1933 se do podzimního mlhavého rána dlouze a truchlivě rozklínal malechovský umíráček. To rozhlas přinesl zprávu o náhlé smrti Jana Bedřicha Nováka v Praze, a sousedé z vlastního podnětu zvonili jednomu ze svých, který se odebral k předkům. Zvon visí mezi mohutnými větvemi staré malechovské lípy, pár kroků od chalupy, z níž vzešel otcův rod. Žďánecký památník s jeho popelem odhalil v květnu 1934 president České akademie věd a umění, skladatel J. B. Förster, a posmrtnou řeč pronesl profesor Karlovy university historik Josef Šusta. Hosty uvítal tehdejší malechovský starosta Josef Dovol. A pak, když ruch utichl, projevy zmlkly a smuteční hosté odešli, se po žďáneckých svazích rozezpíval už jen ptačí sbor — jakoby na uvítanou tomu, kdo tu býval tak rád a kdo se sem návštěvyčky vrátil...

Prof. dr. Mirko Novák

O J. B. NOVÁKOVĚ OSOBNĚ I JINAK

Ne, opravdu jsem nepoznal, alespoň ne při prvním setkání, Jana Bedřicha Nováka tak, jak bývá tradičně charakterizován, totiž jako osobnost trvale poznamenanou aristokratickým prostředím, v němž — na zámku největšího feudálního rodu habsburských Čech — prožil své dětství.

Bylo nám, klasickým gymnasistům z Hálkovy třídy na Vinohradech, ne víc než 17 let, když jsme, dva za celou třídu, ostýchavě zazvonili u dveří jeho bytu blízko dětské nemocnice na konci Táborské třídy (pak byla přezvána na Legerovu), abychom mu nabídli lístky na své ochotnické divadelní představení. Šli jsme ovšem na doporučení jeho synovce, který studoval s námi a ujistil nás předem, že dobře pořídíme (ačkoli banální komedie, kterou jsme hráli, nebyla zrovna nejlepším doporučením). Přijal nás docela neformálně, ba přátelsky, krásný štíhlý pán, už prošedivělý, jehož bodré „Tak, mládenčí, zač to dáváte?“ dodnes mi zní v uších, a koupil od nás hladce 4 křesla, což nám neobyčejně imponovalo.

Neměl jsem tenkrát dosti jasnou představu o tom, že v milém „panu řediteli Novákovi“ jdeme navštívit předního představitele soudobé české historické vědy, který měl za sebou už dlouhou řadu znamenitých prací (byl právě padesátníkem) o našem vrcholném středověku, o době rudolfínské i o éře obrozenecké. A tím méně jsem mohl tušit, že o pár let později — na vysoké škole — právě jeho dílo mi dá podnět k hlavnímu tématu mých začátků v české právní historii.

V roce 1928 — to jsem byl ještě v posledním ročníku práv — vyšly v „Pracích ze semináře českého práva na Karlově universitě v Praze“ (vydával je prof. Jan Kapras) moje „Studie o imunitě duchovních statků v Čechách“, jejichž úvodní stránka se na J. B. Nováka přímo odvolávala. Za moto byla zde zvolena lapidární věta, kterou Novák napsal r. 1918 v recenzi Šustových „Dvou knih českých dějin“ do Českého časopisu historického a která zněla takto: „Že imunitě v Čechách nebyla dosud věnována zvláštní monografie, která by ji diplomaticky i právnicky zevrubně vyšetřila, je věru takřka zahanbující.“ Nebylo to nijak náhodné, naopak to mělo hlubší pozadí. Přesně se pamatuji, jak jsem ve druhém ročníku, po úspěšné historicko-právní státní zkoušce a rigorosu, v zešeřelé staré čítárně Universitní knihovny jednou večer na tento alarmující Novákův výrok narazil a jak mi problemsklo hlavou, že tuto problematiku alespoň z toho právníckého hlediska musím zpracovat. Vzpomínám také, jak jsem hned druhý den v Kaprasově semináři navrhl, že se o toto téma pokusím a jak mi — zřejmě ne bez rozpaků, neboť věc byla nezvykle odvážná — téma bylo schváleno. Literární křesť jsem ostatně měl už za sebou ze seminářů slavisty K. Kadlce a romanisty J. Vančury.

Když jsem knížku autorovi mota poslal, napsal mi srdečný lístek a vzkázal mi nadto, abych se věci dále držel, že z toho opravdu mohu něco udělat. Mnoho pobízet jsem nepotřeboval

a tak jsem v nejbližších letech vytěžil z Novákova tématu celou řadu prací, z nichž některé se staly podkladem pro mou habilitaci a jiné přispěly později i k mé profesuře.

To už, v posledních 2–3 letech před jeho smrtí, několikrát jsem navštívil J. B. Nováka v Zemském archivu, který vedl, a vždycky jsem byl mile a povzbudivě přijat jím i jeho spolupracovníky, z nichž zvláště vzpomínám na pražského Němce Rudolfa Kossa, na Bedřicha Jenšovského, na Otakara Bauera a na Zdenka Kristena. „Archiv země české“ byl tehdy skutečně vědeckým ústavem prvního řádu a účast právníků na jeho pracích bývala vždy vítána. Diskuse o mediévistických tématech z českých dějin, jež jsem tam zažil, daly mi velmi mnoho a zůstanou mi nezapomenutelnými. A jsem si dobře vědom toho, že to byla především vlivná přízeň ředitele Nováka, jež mi sem otevřela cestu a umožnila potom spolupracovat i s jeho nástupci, zvláště s předčasně zesnulým Otakarem Bauerem, který se k právní historii vždy rád hlásil. Vždyť byl i mezi čelnými účastníky Kaprasova semináře, jak to dosvědčuje litografovaný obrázek JUDra J. Bidla z oné doby.

Na plodné a podnětné myšlenky J. B. Nováka mohl jsem pak navazovat i v jiných směrech, když už jsem problematiku českých a moravských „imunit“ dávno opustil. Bylo to zejména při sledování vývoje české státnosti, a to nejen v období středověku, ale také v obrozeneckém 19. století, k čemuž Novák podal některé příspěvky dodnes velmi cenné.

Za okupace jsem napsal protinacistický a protikolaborantský spisek, který vyšel hned po osvobození s názvem „Stát Přemyslovců a středověká říše“. Byla to látka, které — z jiného úhlu — věnoval Novák pozornost dvacet let předtím ve studii „Idea císařství římského a její vliv na počátky českého politického myšlení“. Novák tu podnikl práci věru průkopnickou a mám za to, že ještě další generace právníků a historiků budou se k věci musit vracet. A právě letos dal jsem do tisku stať o historických kořenech 28. října 1918, v níž jsem se opět mohl opřít o některé výtečné postřehy J. B. Nováka, uložené — v předvečer rozbití habsburské monarchie (1914) — v jeho práci o rozmachu českého národního vědomí a politického myšlení za napoleonských válek. Jde tu o klíčovou problematiku vzniku novodobé české státnosti a je nesmírná škoda, že předčasná smrt znemožnila Novákovi shrnout do syntetické knihy materiál, který k dějinám českého národního vědomí po léta shromáždil.

Není nadsázkou, řekneme-li, že právě v souvislosti s nadcházejícím padesátým výročí vzniku Československa, s výročími data, které tolik znamenalo i v Novákově životní dráze a pro něž i on dávno předem připravoval půdu, odkaz životního díla J. B. Nováka nabývá nové závažnosti, a to jak vědecky, tak ideově.

Prof. dr. Václav Vaněček
člen korespondent ČSAV

Angličané v Českém ráji

Leží přede mnou kniha Jamesa Bakera „Pictures from Bohemia“, která na téměř 200 stranách textu přináší více než 100 obrázků, pořízených „dle originálů Waltera Crane, H. Whatleye a známých českých výtvarníků“. Knize chybí vrocení, ale dle zprávy ve Světozoru z 3. 4. 1891 a v Mladoboleslavských listech z 12. 7. 1899 se můžeme domnívat, že jí je jen něco málo přes sedmdesát let. Je jedním z dokladů zvyšujícího se zájmu o naše země a jejich turistické využití koncem minulého století.

Postojíme-li dnes chvilku na soboteckém náměstí a sledujeme-li čilý ruch projíždějících zahraničních vozidel, stěží si představíme, jak Turnovskou ulicí vjížděl lehký najatý kočárek se skládací střechou, v němž za najatým kočím seděli dva angličtí gentlemani: spisovatel Baker, autor několika vyhledávaných knih, a jeho přítel malíř Crane, známý ilustrátor světového listu „London News“. Kočár drkotal po kočičích hlavách čedičové dlažby a jistě nezbudil velkou pozornost. Bylo časně jaro roku 1890, stromy byly v plném květu, jen počasí cestujícím nepříjemné. Před chvílí vstoupili na Kost za prudkého lijáku. Zběžně si ji prohlédli a uchýlili se hned raději pod pohostinnou střechu staré kostecké hospody, kde jediná místnost byla pracovnou, kuchyní, ložnicí, přijímacím salónek a lokálem. Z okna hospody si Crane Kost nakreslil a přidal obrázek kančí hlavy, obkreslené ze zdi Šelmberského paláce. Všimli si též půdorysu věže a připomněli si, že podobný půdorys má věž v Beaucaire, ležícím na břehu Rhony proti Tarasconu ve Francii. Všimli si i vitráže v okně kaple. Při cestě do Sobotky pak vzbudila jejich pozornost pečlivě obdělávaná krajina. Prů-

vodce asi neměli. Z Turnova je vypravil malíř Prousek a ten — jak vyplývá z uvedených zpráv — je upozornil na Loudovu chalupu v Benátkách u Turnova, která je v knize reprodukována. Předtím se octli v trapné situaci, když jim turnovští notáblové ukazovali nová kasárna v domnění, že jde o jeden ze sedmi divů světa. A snad je Prousek informoval i o soboteckých dřevěných domech na náměstí, které kreslil už r. 1888 (téhož roku však už vyšlo jejich vyobrazení od Stuchlíka v Památkách archeologických). Prouskova kresba vyšla ve Světozoru r. 1891. Pozornost upoutal mohutný chrám a v něm náhrobek „rytíře v brnění z r. 1599“ (Hubryka z Hendersdorfu). Nikdo si cizích návštěvníků asi nevšiml, nic jim neřekl, a tak zmínění gentlemani nasedli znovu do kočáru a vydali se do Jičína, odkud si pak prohlédli, vedení nejmenovaným jičínským profesorem, Prachovské skály.

Baker se v knize snaží vystihnout typické prvky krajiny, snaží se proniknout do myšlení a vnímání lidí a snaží se porozumět jejich mentalitě i na základě studia místní historie. To vše předkládá anglickému čtenáři a zdůrazňuje přitom prvky, které byly protestantskému smýšlení sympatické, totiž českou náboženskou revoluci a zvláště Jana Husa jako jejího duchovního původce. Jeho přístup nápadně kontrastuje s bezcitnou turistikou, která byla v jeho době u nás pěstována a jejíž následky se dodnes nepodařilo odstranit. Z toho pak pramení i bezcitnost a někdy i nenávisť ke všemu, co je odkazem nebo současným vkladem do pokladnice naší národní kultury.

S.

Z NEJSTARŠÍCH DĚJIN SAMŠINY

(Podle zápisků zemřelého řidičho učitele Josefa Astla.)

Ujdeme-li po státní silnici z Jičína do Sobotky něco málo přes 9 km, uzmíme v nepatrné vzdálenosti od silnice v malebném údolíčku, jemuž v pozadí vévodí Trosky, malou vesničku Samšinu. Protéká jí potůček Buňka, tekoucí k Mladějovu a dále krásným údolím podnebákovským a semínským k Vyskři. Tam již má jméno Žehrovka.

Horní levé části Samšiny se říká Šingrub. Tudy se chodívalo z Ohařic do Sobotky, dokud nebyla státní silnice. Jiní této části vesnice říkají „Nová Samšina“. Roku 1782 uháněl tudy na koni jezdec. Cestou s příkrého vrchu kůň klopýtl a jezdec shodil. Na tom místě pak byl postaven hrubý pískovcový kříž vytesaný z jednoho kusu, jenž je dosud nad stavením čp. 6. Nešťastný jezdec zůstal jednou nohou viset ve třmenu. Kůň se polekal nezvyklého břemene a dal se v cval. Vlekl tak jezdeck až do Nové Samšiny k dnešnímu čp. 30, kde mrtvý jezdec zůstal ležet a kde prý byl také pochován. Na hrob byla postavena socha sv. Vincence (dnes je umístěna v zahrádce u domu čp. 30, aby nepřekážela v cestě). Od té doby se této části vesnice říká Šingrub (z něm. Schönes Graben — pěkný hrob).

Uprostřed vsi na kopečku je kostelík sv. Václava se hřbitovem, na němž je starobylá dřevěná zvonice asi z počátku XVII. století, o něco starší než podobná zvonice v Oseku. Blízko je budova fary s rozsáhlými sklepy, přestavěná z bývalé tvrze samšinské. Poč. minulého století v ní žil několik let jako farář národní buditel František Alois Vacek-Kopidlanský. Nejmladší z významných budov Samšiny je škola.

Samšina byla po mnohá staletí sídlem samostatného panství stejně jako v okolí Mackov, Drštěkryje, Hubojedy a Všeliby. Nejstarší majitele známe z druhé poloviny XIV. století — byli to postupně Ješek ze Samšiny, Jan Sušec ze Samšiny a Jan Kule ze Samšiny s bratry Ondřejem a Václavem. Počátkem XV. století zde byl pánem pražský zbrojnoš Jan Bojička, v době husitských válek Hanuš Hunger z Varty, Otík Vrba z Oslovic a Příbek ze Samšiny, kteří všichni byli odpůrci husitství.

V dalších letech není o vsi žádných zpráv, až teprve počátkem XVI. století se v držení panství vystřídali Hanuš ze Samšiny, bratři Vančurové z Řehnic, po nich Zikmund Seletický ze Smojna a jeho syn Jindřich, který prodal r. 1570 celý svůj statek Abrahamu Gerštorfovi. Panství tehdy tvořily vsi Samšina, Drštěkryje a Ohařice, tvrz Samšina a poplužní dvory Samšina, Drštěkryje a Všeliby.

Za Gerštorfů byla znovu postavena renesanční tvrz a obnoven kostel, v němž jsou také majitelé statku pohřbeni. Místa jejich posledního odpočinku kryjí krásné náhrobky s jejich vytesanými postavami v životní velikosti. Po Abrahamovi drželi panství jeho synové, ale protože se zúčastnili stavovského odboje, bylo jim po bitvě na Bílé Hoře konfiskováno. Pak je vlastnila Barbora Berková ze Šumberka, která je r. 1628 prodala Albrechtu z Valdštejna, vévodovi frýdlantskému. Protože však ani on, ani jeho příbuzný Kristián z Valdštejna peníze nezaplátili, prodala r. 1643 dcera Barbory Berkové Anna Marie Samšinu Fridrichovi Hubrykovi z Hendersdorfu. Tehdy byl statek v důsledku třicetileté války velmi zpustošený, ovčín byl zbořený a mlýn vypálený. Fridrich pořídil mimo jiné do kostela nový zvon; i jeho syn Jan Jindřich se snažil napravit škody způsobené Švédy. Po něm patřila Samšina jeho dceři Anně Kateřině, která byla provdána za Václava Rudolfa Mladotu ze Solopysk. Po nich nastoupil Jindřich Leveneur z Grünwallu, tajný rada císařský a udatný válečník, který bojoval proti Turkům. Na Samšinu si přivedl několik zajatců — Turků, které zde nechal pokřtít. I on a jeho manželka jsou pohřbeni v samšinském kostele, kde můžeme spatřit jejich cizokrajný erb.

Roku 1709 prodal rytíř Leveneur samšinský statek hraběti Šlikovi, který ho připojil k panství velišskému. Jeho součástí zůstala Samšina až do zániku feudalismu. Šlikové změnili r. 1740 tvrz na faru.

Roku 1843 měla Samšina 51 domů a 321 obyvatel.

Můj táta Josef Lada

Alena Ladová

Mezi nejkrásnější chvíle v roce v našem rodinném životě v době, kdy jsme ještě byli všichni pospolu, byly večery o vánočních svátcích. Poslouchali jsme z gramofonových desek Beethovenovu VI. symfonii — „Pastorální“. Každé vánoce se nesla pracovní s vůní jehličí a panenských jablíček radostná pastýřská melodie, která dokonale zapadla do našeho domácího prostředí. Byli jsme všichni šťastni a táta nám děvčatům popisoval dějově celou skladbu. Naučily jsme se „Pastorální“ vidět jako jásavé a radostné divadlo. Když jsme s tátou v pozdějších letech poslouchali tuto symfonii už bez sestry Evy a maminky, přidružila se k mohutnému hudebnímu dojmu vzpomínka na obě drahé bytosti.

K této vzpomínce nedílně patří báseň Fráni Šrámka „Prosinec“. Táta ji rád poslouchal a dnes vím, proč. Vždyť to, co říká Šrámek svými verši, prožil, a mně se zdá, že mi to vypráví:

Po sněhu půjdu čistém, bílém,
hru v srdci zvonkovou,
vánoční země je mým cílem.
Až hvězdy vyplovou,
tu budu blízko již. A budu ještě blíž,
až lesní půjdu tmou.
Atd.

O vánočních svátcích se pekl závin s jablky, rozinkami a oříšky a v poledne na Štědrý den byl každý rok „kuba“ — směs krulek, česneku a hub. Na tom si každé štědré poledne u nás libovala „teta Marie“ — spisovatelka Marie Majerová.

Nerada bych na některého z tátových přátel zapomněla. Poznala jsem je z jeho vypravování, mnohé osobně. Odešli

staří a na jejich místa přišli noví, mladší. Měl mnoho přátel a ke každému dovedl připojit vtipnou charakteristiku, většinou i historku. Zůstaly dopisy, poznámky v notesu, vzpomínky.

Mnozí už nejsou mezi námi: spisovatelé Karel Vika a František Skácelík, svědkové tátovy svatby, malíři Karel Stroff, Josef Wenig, František Naske a Zdeněk Kratochvíl, herec Saša Rašilov, básníci Josef Mach a Fráňa Šrámek s překrásnou gratulací:

Před vánoce 1947

Drahý Josefe Lado!

Špatnou ruku osud neměl,
když Ti narodit se velel,
just když duly roráty —
Kdo tu radost betlémských
zaklinkat moh v čistším áčku,
než jak jsi ji zpíval Ty?

A to nejsou všichni, ještě Josef Čapek a Václav Rabas, Karel Toman, Antonín Trýb a Josef Hora, Václav Tille, Jaroslav Kvapil, Leoš Janáček. Na všechny zbylo pěkné vzpomínání.

Národní umělec Josef Lada se narodil 17. prosince 1887 v rodině venkovského obuvníka v posázavské vesničce Hrusice při železniční trati do Benešova. Zemřel dne 14. prosince 1957 a pochován je na Olšanských hřbitovech spolu s urnou s popelem maminky a sestry Evičky. — Úryvky ze stejnojmenné vzpomínkové knihy Aleny Ladové z roku 1963, str. 127 a 147 vybral

Josef Volf

Akad. malíř Jan Špála: Vrch Mužský (kresba tuší).

Pozdrav ctiteli Sobotecka k 13. lednu 1968

Jilemnické mládí. Strážně první světové války ve školních lavicích. Převrat, obnova státní samostatnosti. Mladý muž z Podkrkonoší, intimní přítel zvěčnělého spisovatele Jaroslava Havlíčka, prožívá revolučnost a dynamiku doby. Chce ji pochopit. Chce jí sloužit, chce v ní nalézt své místo. Vodítkem je mu národní historie, zkušeností život na národnostní hranici, průvodcem česká kniha. Zde pramení touha a posléze odhodlání věnovat knize život, všechny své schopnosti. Sloužit knize. Stává se knihovníkem Památníku osvobození. V okupaci musí své pracoviště zaměnit za knihovnu Uměleckoprůmyslové školy. Po osvobození se vrátil, nyní pod pozměněnou firmu Vojenského historického ústavu.

Tenkrát, kdy hledal svou ideovou a kulturní orientaci, setkal se poprvé s dílem soboteckého básníka. Kterému poučenějšímu českému studentu by byl ve své době neučaroval Splay a Stříbrný vítr? Poté nedočkavě očekává každou další novou básnickou knihu. Od té doby se datují časté návštěvy Šrámkovy části Českého ráje, aby na místě ověřil a vychutnal kouzlo básnických veršů věnovaných rodnému kraji. V každé roční době bez ohledu na počasí, nejraději z jara a v podzimu, toulá se v trojúhelníku Trošky, Kost, Sobotka, protkaném údolím Žehrovky, a končí na našem hřbitově, stojí na náměstí a v zákoutích našich dřevěných domků, odezvě lidových staveb rodného Podkrkonoší. S Trosek, Stéblovické vyhlídky, od Semtinské lípy mává na pozdrav stoupající vlnovce rodných Krkonoš na obzoru, a při putování od Zálého na Kotel zase vy-

hlíží typická a romantická místa Českého ráje. Na smíchovském Černém vrchu je téměř sousedem milovaného básníka. Neosmělí se však zranit jeho lidskou plachost. Jen návštěvy Sobotecka se množí.

Nezůstalo jen u vztahů obdivných. Adorace uměleckého díla nepohasla básnickovou smrtí. Pietně to osvědčila výstavka uspořádaná ve Vojenském historickém ústavu v letošním jubilejním roce básníkův, o níž ZŠS podal stručnou zprávu, stejně jako zamyšlení bibliofila nad esteticko-výtvarnou stránkou rozsáhlého, znovu editovaného spisovatelského díla Šrámkova, jak učinil na stránkách našeho Zpravodaje. Že tento jilemnický rodák citlivě vnímá též širší a hlubší problematiku našeho kraje, dokumentoval nedávnou statí věnovanou Vesci. Z této naší vsi přál by si budoucí skanzen Českého ráje.

Muž, který svůj život zasvětil knize, má jediného koníčka. Opět knihu. Knihu ve spanilém rouše. Krásnou českou knihu. Pyšní se bohatou sbírkou máchovskou, jednou z nejuplnějších, přehlednou knihovnou ušlechtilých domácích tisků, sbírkou autogramů a sbírkou drobné grafiky se zvláštním zaměřením k Podkrkonoší a k Českému ráji. Své osvětové a estetické snahy a cíle prosazuje z čelné funkce ve Spolku českých bibliofilů a četnými styky osobními v branži knihovnické, jakož i přátelstvím s četnými pracovníky světa kulturního.

13. ledna 1968 se dožije knihovník Miroslav Janovský věku šedesáti pěti let. K jubilejnímu jeho dni ať zaletí též přátelská zdravice sobotecká.
MV.

VZPOMÍNKY NA SSS

Dr. Václav Peča

Do Sdružení studujících soboteckých jsem vstoupil, když mi bylo asi 14 nebo 15 let (asi r. 1897). Studentská místnost byla tehdy v hostinci Na sále. Majitelem nebo snad nájemcem této budovy, dnes přeměněné na bytové jednotky, byl pan Janský, později pan Hortlík-Bur.

Překvapilo mne, jak srdečně jsem byl uvítán. Studenti mnohem starší než já, i vysokoškoláci, mi tykali a já jim také musel tykat. Dnes se takové tykáni rozumí samo sebou a nikoho nepřekvapí, tenkrát to však nebylo obvyklé.

Duševními vůdci tehdejších soboteckých studentů byli Veleoslav Kouble, Miloš Pelda a můj bratr Vilík. Ti se zasloužili o četné přednášky, zejména z oboru krásné literatury a historie, doplňované vtipnými kratšími projevy nerudovsky laděnými. Každá přednáška rozšiřovala obzor nás mladších, zejména dívek. I v Sobotce bylo tehdy již několik studentek (např. na učitelském ústavu či ve Výrobním spolku), ale žádná z nich přímou členkou našeho Sdružení nebyla, jejich maminky to nedovolily.

Nebylo biografů ani televizí, zato tím více se četlo. Např. můj posud žijící bratr Bohumil začal večer číst jednu knihu od Pisemského, četl ji celou noc a skončil příštího dne k večeru.

Není pravda, co bylo kdysi napsáno v jednom anonymním článku, že totiž léta, kdy naše generace byla členy Sdružení, byla nejneplodnějšími léty v jeho dějinách. Tehdy třeba z iniciativy Pepíka Stránského, Františka Šolce a mě a za vydatné pomoci mého otce, který byl v té době starostou města a obce Sobotky, vznikla zde veřejná čítárna. Zrevidovali jsme bohatou studentskou knihovnu a z této knihovny, z knih Občanské besedy a tuším i Sokola byla zřízena Lidová (obecní) knihovna. Na koupi knih beletristických i poučných jsme dávali výměžek tanečních hodin i posvícenského studentského věnečku, často jsme novou knihu koupili sami.

V našem sdružení se často debatovalo o různých otázkách; témata byla např. emancipace žen, sociální otázka, národní, resp. národnostní otázka, české menšiny a ochranné jednoty (Ústřední matice školská, Národní jednota pošumavská a severočeská), heslo „Svůj k svému“, přednášky prof. Bráfa o národním hospodářství, nutnost vzdělání atd. Dávaly se různé knihy jednotlivým členům k posouzení a referování o nich. Ještě z let gymnasijských se pamatují, jak student vyššího ročníku prodával „cihly“ ve prospěch stávkujících mosteckých horníků. I tato neokázalá drobná práce měla svůj význam a v praxi se osvědčovala.

Po příchodu rodiny Špálový do Sobotky jsme se zásluhou studentky olomouckého Pöttingea Riny Špálové seznámili

s krásnými, nám dosud neznámými písněmi moravskými, slováckými i slovenskými, které nám zpříjemňovaly společné výlety. Prof. František Špála z Taškentu nás ve svých přednáškových seznámoval s poměry v Rusku.

Naše generace většinou studovala na středních školách v Jičíně: na gymnasiu, reálce a učitelském ústavu. Jičín měl skoro deset tisíc obyvatel, starou kulturní tradici, dobrý ochotnický spolek, často tam zajížděly lepší divadelní společnosti. Konaly se tam universitní extenze, na kterých přednášeli např. prof. Masaryk a Jaroslav Vrchlický. I ty podporovaly čilé myšlenkové proudění na přelomu století. Dobře byla zásobena jičínská knihkupectví — Zajíčkovo a Paškovo. To vše nemohlo zůstat bez vlivu na vnitřní mysl studentskou.

Sobotecký studentský život vrcholil o prázdninách. Tancovalo se, hráli jsme divadlo, chodili na výlety atd. Koncem srpna, tu neděli po svatém Bartoloměji, Sobotka zvláště ožila — slavilo se tradiční sobotecké posvícení, které v těchto letech trvalo čtyři dny. V sobotu večer bývala hudební akademie v divadle ve staré radnici, v neděli večer studentské ochotnické představení, v pondělí večer studentský věneček a v úterý odpoledne výlet na Kost, který končil v Helikarově krčmě, v její hostinské místnosti s bohatě sukovatou podlahou.

Právě tak sukovatá byla podlaha Na sále, kde se podle zděděných tradic konaly každoročně o prázdninách vždy ve středu taneční hodiny. „Sobotecké panenky“ přicházely vždy doprovázeny gardedámou nebo gardepanem. Jaké tance se tančily za našich studentských let? Z kolových polka, skotská, valčík a kvapík, z řadových čtverylka a zejména beseda, kterou navcvičoval kandidát učitelství „tancmajstr“ František Macoun (Madlaj). Již tehdy jsme znali „závazek“, abychom alespoň dvakrát provedli dívku, která nebyla tolik vybízena k tanci. Pokládali jsme si to za povinnost, byla to studentská čest.

Stěny sálu byly zdobeny dekoracemi, které prováděl můj bratr Bohumil, později Karel Cerman. Sukovitost podlahy jsme hleděli paralizovat silnou vrstvou parafínu. Sám jsem býval horlivým tanečníkem, jako ostatně všichni studenti-kolegové. Tanečnicemi bývala děvčata Králova, Zdenka Kuchařová, Mária Sakařová, Zdenka Machová, Madla Mráková, Růžena Pavienská, Božka Vokounová, Mařenka Rottová, Tonča Schachermayerová, Růžena Slejšková st., Anča Baláková (dibličatá), Anička Wildová, Dorinka Kutková, Božena Vránová, Anika Mařanová, dcery MUDr. Mrkvičky, sl. Thořová, Mária Nováková z Prahy a další domácí i ty, které bývaly v Sobotce na prázdninách a letním bytě.

Osvěžením bylo, když se na náš studentský věneček přišli podívat „staří páni“ (bývalí sobotečtí studující): lékaři Jan Horna z Jičína, střehomský Ort (z Nového Bydžova) a nepřítvěcký Ort (z Hrochova Týnce), jenšovický farář P. Jan Křitel Hájek, tři bratři Kratochvílové atd.

O studentském ochotnickém divadle v Sobotce bylo již napsáno hodně. Vzpomínám si, že se v něm uplatňovali např. Jan Folprecht, Karel Cerman, Pepík Stránský, Josef Šolc, komikové Pepík Sedmidubský a Miloš Bureš, sl. Marie Mráková a má sestra Milenka a mnozí další. Ovšem heroinou těchto představení bývala nezapomenutelná sl. Růžena Černá. V té době jsem na výzvu Gustava Mašťálky (budoucího starosty) přednesl v našem divadle úvodní slovo k představení Rožkovy hry Červ.

Půvab soboteckých prázdnin byl stupňován výlety. V mysli mi utkvěl zejména jeden výlet do Sedmihorek. Nešli jsme tehdy pěšky, rozumí se, že ani vlakem nebo autem, jeli jsme žebříňákem. Seděli jsme na dlouhých prknech umně přídělaných po obou stranách vozu. A zpívali jsme, zvláště při návratu do Sobotky, do města milovaného (naše sestra Olga měla pro naše rodné město sladký titul „Sobotička“). Velikými zpěváky byli bratři Josef a František Šolcové; Josefovi jsme říkali „sobotecký slaviček“.

Na výletech jsme poznali bližší i vzdálenější okolí. Chodili jsme většinou pěšky, na jeden i více dní. Oba bratři Šolcové spolu s mým bratrem Lubomírem byli proslulí znalci přírody, určovali spolehlivě byliny. Zřejmě se projevoval dobrý vliv jejich učitele na sobotecké měšťance Antonína Raise (bratra K. V. Raise) a prof. Gottharda Smolaře z jičínského gymnasia.

Většina příslušníků Sdružení studujících soboteckých byla také členy soboteckého Sokola. Např. můj bratr Lubomír byl členem desítky, která roku 1910 za vedení starosty ČOS dr. Josefa Scheinera (jeho bratr Ludvík byl v Sobotce notářem) a milovaného sokolského náčelníka dr. Jindry Vaníčka porazila francouzské a anglické gymnasty v Londýně. O sobotecký Sokol

měl v té době největší zásluhy kancelista okresního zastupitelstva Václav Pažout.

Samozřejmě že jsme zažili i hodně veselých příhod. Jednou mne — mladého studentíka — vyzvali dva adepti učitelství, Ota Vránů a Václav Volf, abych si s nimi zahrál karty. Bylo to ve studentské místnosti Na sále. Uposlechl jsem jejich výzvy a zakrátko jsem prohrál 30 rak. krejcarů. To byla pro mne částka značná. Viděl jsem, jak si oba pak lebedili na můj účet — poručili si každý dva párky a sklenici piva. Spílal jsem si za tuto hru a přeče to pro mne byla velká výhra, neboť jsem nikdy více v životě karty nehrál.

Na závěr článku pokládám za svou povinnost připomenout jména těch, kteří se na přelomu století nejvíce podíleli na činnosti Sdružení studujících soboteckých. Byli to právníci Veleslav Koubele, Jaroslav Ječný, Václav Peča a Rayman z Ošovic (zastříl se ještě v době studií), bohoslovec Pepík Černý z Libovic, filosofové František Šolc, Ota Divíšek a Josef Hanuš z Lavic, technici Bohumil Peča, Pepík Šolc, Ladislav Svárovský a Pepík Stránský, kandidáti učitelství Vilém Peča, Jan Šolc, Ota Vrána, Václav Volf, Bohouš Luštický, František Macoun, Václav Folprecht a Josef Balák ze Staňkovy Lhoty, průmyslovák Jarka Hortlík, obchodní akademici Miloš Pelda a Lubomír Peča, realisté Karel Cerman, Miloš Bureš, Šlejška, Hejtmánek a Dráb, medicí Jošt a Jan Folprecht ze Staňkovy Lhoty a student lesního inženýrství ve Vídni Václav Kutek. Z Pražáků to byli tři bratři Šubrtové (dva právníci a medik), technik Bindr a další.

Studentům, kteří pocházeli ze Staňkovy Lhoty, Lavic a okolí se říkalo „Bažuláci“. Původ a význam tohoto podivného označení neumím vysvětlit já ani přítel prof. František Šolc. Nevěděl by to někdo ze čtenářů Zpravodaje?

Prof. Františku Šolcovi v Turnově děkuji za přehlednutí a doplnění tohoto článku.

Pozn. redakce: Omlouváme se autorovi, že pro nedostatek místa jsme museli článek upravit a zkrátit.

Jak se u nás slavily vánoce

Prosinec byl pro nás děti měsíc překvapení a tajemného dění. Obvykle už mrzlo a příroda, zachumlaná do sněhového kožíšku, odpočívala. Na venkově po těžké práci na poli bylo klidněji. Brambory byly ve sklepě, řepa v cukrovaru, odkud se vozily řízky, pochoutka a výživa pro dobytek. Pěchovaly se do jámy, udupávaly a jejich sladká vůně dráždila všechny, kdož po nich poskakovali. To byla příležitost pro děti vydovádet se. Starší pomáhali ve stodole, odkud se ozývalo pravidelné klepání cepů; odhrnovali vymláčené obilí nebo točili čistícím mlýnkem. Tváře jim pohybem zčervenaly a jak jim pak chutnalo jíst!

Hospodyně měly konečně čas na domácí práce. Ráno byla dlouhou tma, nemuselo se tak brzy vstávat, tělo si odpočinulo. Spravovaly a šily prádlo, na které nebyl v době polních prací čas, a večer vysypaly na stůl běloučké husí peří, které se dralo. Pozvaly se sousedky a při draní se povídalo o živých i mrtvých. Děti, jimž se drobné prstíky jen míhaly, jak rychle oddělovaly peří od páperek, poslouchaly s otevřenou pusou pohádky, příběhy veselé i smutné a nerady odcházely spát. Ráno je maminka brzy vzbudila a šlo se na rořáty. Do mrazivého rána se nechťelo, ale vábil sloupek uměle smotané svíčky, rúží ozdobený, jímž si svítily na cestě i v kostele, kde se zpívaly za doprovodu varhan jitrní písně. Pod maminičím vlněným šátkem bylo příjemně a na duši působilo tajemné šero kostela, osvětleného jen mihotavými světly svící. Doma ve vytopené světnici chutnala teplá snídaně a pak se šlo vesele do školy. Nohy se měkce bořily do kyprého sněhu, koulovalo se s kamarády a ve třídách, kde sálala rozpálená kamna, bylo příjemně.

4. prosince je svátek Barbory. V předvečer přišla tajemná paní, zahalená v bílé prostěradlo, hodným dětem dala křížaly a jablíčko, na němž na napíchaných dřívkách byly sušené švestky a uprostřed schovaný desetník. 6. prosince slaví svátek Mikuláš. Starý pán s bílým vousem, v říze, se berlou a vysokou čepicí naděloval již večer 5. prosince. Doprovázel jej anděl s košem dárků a čert s metlou. I těm kurážným klukům se chvělo srdíčko, drmolili modlitbičku, aby jim ten černý nenašel a nesvázal je řetězem, jímž hrozivě chrastil. Důstojný kmet po napomenutí, aby děti byly hodné, rozdál dárky, které mu maminka připravila do košíku. To bylo radosti z perníkového Mikuláše, drobných bombónů, ořechů, fíků a datlí, i jablíčka byla sladší než od maminky. Kam Mikuláš nechočil, dávaly si děti na okno punčochy. Kdo zlobil, dostal do ní brambory a uhlí a pořádnou metlu.

Ale již se blížily vánoce. Dny byly stále kratší, zachmuřené, často padal sníh nebo přšelo. Děti byly tišší a poslušnější, dospělí jim připomínali, že nebudou-li hodné, Ježíšek jim nic nepřinese. Dávaly si psaníčka se seznamem dárků za okno a věřily, když jednoho dne zmizelo, že si ho Ježíšek vzal. Nedočkavě počítaly dny, kdy už přijde, vypyátaly se, je-li malý nebo velký, uvidí-li ho, a maminka byla ráda, když šly na klouzačku nebo se saněmi na kopec, aby měla klid.

Však i v domácnosti nastával shon. Bilily se světnice, pralo se, peřiny se daly větrat, aby mraz všechny nezdravotu spálil, každý kout se vymetl, aby bylo všude čisto.

Před Štědrým dnem se pekly vánočky. Brzy ráno maminka utřela žloutky s máslem, cukrem, těsto zadělala smetanou, přidala hrozinky a mandle. Děti ji s obdivem pozorovaly, jak rychle splétá pletence těsta, dává je na sebe, maže vejcem a sype mandlemi. Toužebně čekaly, že některá spadne na zem a bude jejich. 12 vánoček se upeklo v peci o voněly celým domem. Každý z rodiny dostal svou, a když je snědli, jedlo se ze společných. Ještě na Tři krále byly a stále chutnaly, jak byly křehké. Pak maminka vykrajovala z máslového těsta sušenky, zázvorky, vanilkové rohlíčky, děti jí pomáhaly a zlomené kousky byly jejich. Perníčky pekla již před týdnem, aby zvláčněly, ale ještě musela připravit zabitou drůbež na božihodový oběd. Děti musely jít brzy spát, aby na druhý den nebyly unavené.

Od časného rána na Štědrý den bylo plno práce. Všechno se drhlo, i když mrazem ruce červenaly, zametalo se na dvoře, v kůlnách, i ve chlévě bylo jako v pokojíčku. Slepícím se nasypano zrní do kruhu z řetězu, aby nezanášely, vepřům se nalilo čerstvě nadojené mléko, aby měli bílé maso. Děti se musely umýt v potoce, aby byly čilé a zdravé. Však to byl pro ně nejdelší den. Všude překázely, zdržovaly a nemohly pochopit, proč je zamčený pokoj. K obědu byla jen káva s vánočkou, a kdo chtěl vidět večer zlatá prasátka, musel se postít. Maminka připravovala kapra v rosolu, na černo i smaženého, bramborový salát, knedlíky se zelím, spařeně buchtíčky a jablkový závin.

V 6 hodin se konečně večerelo. Všichni stáli kolem prostřeného stolu a v duchu sledovali tatínkovu modlitbu. Pak si přáli radostné svátky, aby se za rok zase ve zdraví všichni sešli. Výborná rybí polévka děti zasytila, takže o další jídla již nestály, ale dospělí si pochutnávali na všem, co maminka připravila. Každý měl pod talířem korunu, aby jich měl celý rok dost. Nezapomnělo se ani na domácí zvířata. Kočky měly plnou

misku mléka, pes si směl sníst svou večeři v kuchyni, dobytek dostal kousek vánočky, pod stromy se naházely drobty, aby měly dost ovoce, a kosti z ryb se hodily do ohně, aby sloužil, ale neublížil.

Konečně zazněl zvonek. Všichni spěchali do pokoje, kde zářil ozdobený stromek, zazpívali „Narodil se Kristus pán“ a pak teprve se směly nedočkavé děti podívat pod stromeček. Pro každého tam bylo něco, obvykle co potřeboval, a pro děti kniha a hračka. Dlouho zněla jejich radost domem, i velkým zářila v duši vzpomínka na vlastní mládí. Z mísy na stole si každý vzal a rozkrojil jablíčko; když mělo hvězdu, věštilo dlouhý, zdravý život, když bylo červivé — nemoc, a když mělo kříž — blízkou smrt. Plný ořech předpovídal rovněž zdraví, prázdný — smrt. Každý si na prkénku rozsvítil svíčku, komu dohověla nejdřív — brzy zemřel. Svobodné dívky házely přes práh a přes hlavu střevíc; když jeho špička směřovala ven — příští rok se vdaly, když směřovala do světnice, zůstaly svobodné.

Venku zazněly fanfáry na trubku a za dveřmi velcí koledníci zpívali koledy. Nahrnuli se do světnice popřát veselých svátků a maminka je pohostila horkým punčem a cukrovím. Co bylo při tom smíchu a hovoru.

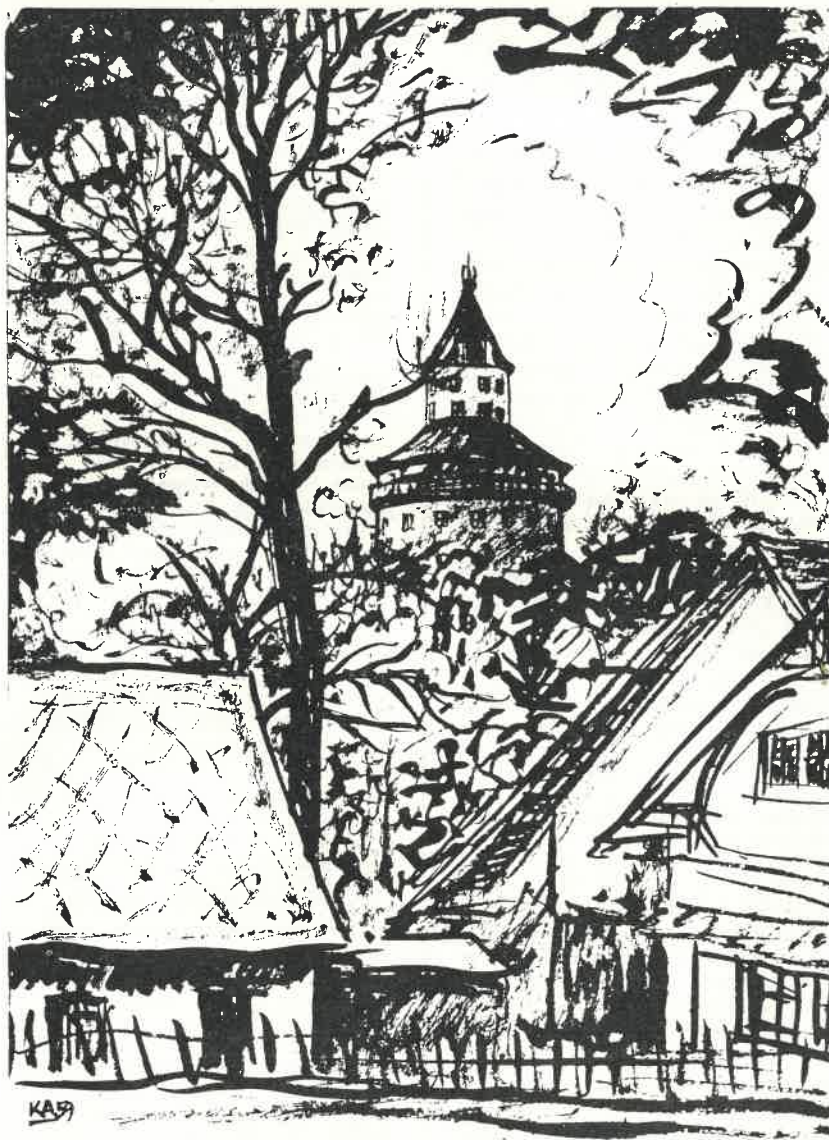
Před půlnocí se všichni chystali do kostela na půlnoční mši. Teple oblečení prošlapávali si cestu čerstvě napadaným sněhem, který příjemně chrupal pod nohama. Jak to bylo krásné a tajemné! Na nebi zářily hvězdy a děti hledaly tu, která ukazuje cestu do Betléma. K osvětlenému kostelu přicházely hloučky

lidí, přátelé si tiskli ruce a přáli si vše dobré. Dobro zapálilo v srdcích lidí jiskru lásky, lehčeji se zapomínalo na hněvy a odpoštěly křivdy. Rybova mše, zpívaná za doprovodu hudby a varhan, dovršila mohutné dojmy v dětské duši — a v teplé posteli snily pak své nejkrásnější sny.

Na Hod boží si každý oblékl, co dostal nového, a vychutnával sváteční den. Na Štěpána chodily děti koledovat, dostávaly vánočku, cukroví, jablka a ořechy. Do konce roku se vyrovnávaly účty, platily dluhy, aby nový rok začal dobře a bylo dobře celý rok. Tím končila vánoční poezie, s novými nadějemi a očekáváním šel život dál.

Mnoho věcí se za posledních 50 let změnilo. Dříve plynul život klidněji, přinášel málo změn a vzruchů a dlouho se o nich vyprávělo. Staré zvyky, jimiž si lidé život zpestřovali a jež se přenášely ústním podáním z pokolení na pokolení, dnes mizejí a s nimi srdečnost, upřímnost a duševní pohoda. Dnešní tempo životní, rozvoj techniky a vědy nesnáší snění a tajemno, chce všechno vidět, všechno ohmatat, na všechno mít důkazy a jít vpřed, třeba tvrdě. Události se střídají tak rychle, že je brzy zapomínáme, známe denně zprávy z celého světa, stále spěcháme a nemáme čas ani na osobní štěstí a radost. Nedovedeme se upřímně smát, přestáváme už i plakat a život přímo letí. Proto, my starší, rádi vzpomínáme na doby svého dětství a chceme dnešní generaci povědět, jak se dříve žilo.

Marie Mráková

Dr. Alois Kafka: Humprecht.

Příhoda z mládí

Antonín Říha, Mladějov

Před nedávnem prožíval jsem 89. narozeniny — a maně si vzpomínám na své desáté narozeniny. Celý předcházející den jsem se těšil, jak si je oslavím. Tehdy jsme neměli kuličky na hraní, každý kluk měl pytlík bobů, fazolinek a kukuřice. Vyhloubili jsme patou důlek, do něho usadili několik zrn, pak se dala cihla neb kámen, na něj se položilo trčkrdle. To byl asi 12 cm dlouhý kousek dřeva, na obou koncích špičatý, zvaný špaček. Ten se položil na cihlu tak, aby přečníval pálkou přes kraj a jiným kouskem dřeva, zvaným pálka, se uhodilo na přečnívajícím okraj špačka. Komu špaček odlétl nejdále, vyhrál plný důlek.

Tak jsem si tedy den před svými desátými narozeninami zhotovil špačka jedna radost a těšil jsem se, jak kluci zblednou závistí. V den narozenin jsem přišel do školy, ukázal špačka a těšil jsem se na poledne.

Sotva byl konec vyučování, vyběhl jsem ven a kluci za mnou. Narafičil jsem špačka, vsadili jsme na můj návrh po pěti zrnech, abych hodně vyhrál, a udeřil jsem pálkou. Špaček vyletěl vysoko a daleko — ale, neřád, udeřil naproti do okna chalupy Hlavatých a rozbil tabulku skla v okně. Až mě v zádech zamrazilo. Zahodil jsem pátku a šel do školy, kluci za mnou. Hned na to vešla do školy paní Hlavatá, v ruce nesla jako corpus delicti mého špačka a hlásila: „Kluci mi rozbili tabulku v okně!“ Ti svědčili: „To Říha!“ Pan učitel na to: „Co stojí ta tabulka?“

— „12 krejcarů.“ Pan učitel se otočil ke mně a povídá: „Řího, zaplatíš paní Hlavaté 12 krejcarů, rozumíš?“ — a bylo po soudu. Opět mě zamrazilo v zádech.

Uvažoval jsem: Říci to doma — to bych dostal na zadek. Ale než bylo po škole, měl jsem plán. Půjdu navečer pomoci řezat řezanku u Kučerů, u Kůželů a u Šibů, každý mi dá čtyrák, budu mít 12 krejcarů a bude po starosti. Přiběhl jsem domů, chalupa zamčená. Praštil jsem s taškou, na zub nic a hajdy do vsi. U Kučerů šli právě řezat, tak se nabízím, že budu točit mašinou. Dobrá. Hospodyně šla vařit večeři, já s chasníkem jsme točili a služka dávala do stolice. Nařezali jsme — a selka mi dala kus chleba s tvarohem. Já bych byl viděl radši čtyrák, no, co platno. Slup jsem chleba co by řek švec a honem ke Kůželovům. Přišel jsem v pravý čas. Nařezali jsme, pochválili mě a že můžu zas přijít — ale čtyrák nikde. A totéž u Šibů.

Přišel jsem domů, rodiče již měli tmou. Zabouřil jsem, matka mi otevřela a hned: „Kdes byl, kluku, tak dlouho?“ Já popravdě řekl kde, matka mě chytla za vlasy, zakrākala mě a rozhodla: „Kdes pracoval, ať ti dají jíst.“ Otec se přimlouval, ale večeři jsem nedostal a ráno byl výslech. Když jsem vše podle pravdy uvedl, matka se rozhněvala: „Nikam se nepůjdeš zadarmo dřít!“ Dala mi 12 krejcarů, donesl jsem je paní Hlavaté a ta mi dala talíř krupičné kaše. Tím jsem oslavil své desáté narozeniny.

Píší nám mladí

Nejoblíbenější mou procházkou je cesta k soboteckému hřbitovu. Když vycházím z domu, je okolo páté hodiny. Slunce je již nízko nad obzorem, ale jeho paprsky jsou ještě mile cítit.

Jdu a přicházím k staré, krásné lípě, která ještě bzučí a svítí včelkami. Procházím pod ní a tu mne ovane hebký, chladný podvečerní vzduch. Přede mnou se objeví velký dům. Je postaven v třešňovém sadě. Dům mu trochu ubral na krásě, která tu sídlila v každé roční době. Na jaře rozkvetlá statisticí květy, v létě červenačící se plody, na podzim pestrá krásou padajícího listí. Jen v zimě tu bývalo trochu chmurno a úzko, když se do nás opřel ledový východní vítr. V tom sadě bývala cestička tak pěkně vyšlapaná — cestička do školy. Dnes je té krásy již méně. Ani cestička už není. Jenom velký dům. Kolem něho však skotačí tolik dětí! Mají tu domov. A svoje cestičky, na které také jednou budou vzpomínat.

Potom jdu okolo školy k náměstí, potěším se pohledem na kašnu, z které „pruští koně pili“ a v duchu si přeříkávám Šrámkovy básně „Sobotka“ a „Měsíc na náměstí“. A to se již blížím k silnici, která mne bude spolu se zámečkem Humprechtem provázet cestou k hřbitovu.

A nyní cíl mé procházky — sobotecký hřbitov. Vcházím branou. Znovu mi zní do velebného ticha verše jedné z nejkrásnějších Šrámkových básní...

... Hluboce zašum stromová harfo,
tu leží dědeček s bábou, strýcové tři...

Slunce již zapadlo a já vycházím z tichého podvečera a vracím se domů. Procházka na hřbitov je snad nejkrásnější procházkou, kterou znám. Víím, je to divné, že právě na hřbitov. Zde se mi však jeví malicherné všechno trápení, které mne ve dne potká. Zde se má vína stává těžší, moje radost je znásobena a touží být předána všem lidem, které cestou zpátky potkávám.

Drahé hroby přikazují, abychom byli lepší, rozdávali ze všeho, co umíme, těšili, vzpomínali. Zde uprostřed ticha vnímám život nejpravdivěji. Zde, v místech s tolika osudy, s tolika cestami, které tu běží, aniž se táží kam a donesou člověka s cílem i člověka bez cíle...

Olga Hurská

Obec Vesec, ve kterém bydlím, je zahrnuta pod ochranu Státní památkové péče. Jsou chráněny nejen budovy, ale také stromy. Právě před naším obytným stavením stojí stříbrolistý topol. Jeho mohutný kmen i koruna upoutají každého turistu procházejícího naší obcí do Plakánku. Převyšuje všechny ostatní stromy. V zimě vypadá sice smutně, ale zato na jaře, když se zazelená, je velmi hezký. Mnoho párů hrdliček i jiných ptáků hnízdí v jeho koruně.

Bylo to letos na jaře v jednu sobotu po osmé hodině večerní. Všichni jsme ještě seděli po večeři kolem stolu v kuchyni a vyprávěli si. Venku bylo klidno, jen slabý větřík mírně foukal. Najednou tuto pohodu přerušil velký šum, vzápětí rachot, blýskání světla a konečně hustá tma. Zpočátku jsme se všichni hodně lekli, ale tatínek se smutně, ale zato na jaře, když se jistě rozlomil topol!“ A skutečně tomu tak bylo. Ulomila se jedna velká větev. Přetrhla elektrické vedení, a proto byla celá vesnice potmě. Lidé vybíhali celí zděšení, poněvadž nevěděli, co se vlastně děje. Ihned byl vypnut přívod elektrického vedení, aby nedošlo k neštěstí, protože dráty byly přes silnici. Ráno znovu chodili lidé obhlížet tu zkázu.

Dnes již není topol tak krásný, chybí nám stále ta ohromná větev. Hrozí však další nebezpečí. Po kmeni do stromu zatéká a zvláště za deště těžké větve klesají. Nebudou-li větve co nejdříve zajištěny železy jako Semtinská lípa, postupně se rozláme celý strom.

Přemysl Šimůnek,
žák VIII. B ZDŠ v Sobotce

V sobotu 14. října se uskutečnilo druhé setkání starých trampů. Sešli se v bývalé trampské hospodě u Macounů v Malechovicích, kde se říká „Na písku“. Zavzpomínali si na staré zašlé časy a uspořádali různé soutěže. Staří trampové se omezili pouze na vzpomínky, soutěžení přenechali mladší generaci. Soutěžící závodili v lukostřelbě, v řezání dříví, ve střelbě ze vzduchovky, dále se konaly závody v pytlích a na trakařích. Vyzkoušeli nejen svou sportovní zdatnost, ale i řečnické umění a zazpívali si staré oblíbené trampské písně. Po zdaru prvních dvou setkání lze očekávat, že se tyto schůzky trampů a chatařů z okolí Malechovic a Nebákovského rybníka stanou tradicí.

Alena Čubánová,
žákyně IX. A ZDŠ v Sobotce

Literární ze Sobotce

- O odhalení pamětní desky Fráňovi Šrámkovi v Praze v ulici na Černém vrchu, kde dlouhá léta bydlel, psaly Literární noviny č. 43/67, Večerní Praha 26. X., Rudé právo, Svobodné slovo, Pochodeň a další listy 28. X.
- Divadelní noviny 13. IX. otiskly Čapkův soud o Šrámkově Měsíci nad řekou a článek k nedožitým šedesátinám Miloše Hlávky, který zdramatizoval Stříbrný vítr. Na tento článek navazuje společný snímek Fr. Šrámka a M. Hlávky od dr. Josefa Boudyše, otištěný v dvojčísle 5–6 tohoto časopisu.
- Báseň Fr. Šrámka Větrný den a článek o něm pro děti uveřejnily Zemědělské noviny 21. X., o týden později přetiskly báseň Finále. Ve 20. čísle Hlasu revoluce je Šrámkova báseň Náš mlčící voják.
- O jednom ze Šrámkových dopisů městu Písku informuje Jihočeská pravda 12. X. Ta také 4. X. recenzuje uvedení Léta v Kamenici nad Lipou pelhřimovskými ochotníky.
- V Bibliografickém katalogu České knihy 15. VII. je zaznamenáno nové vydání Měsíce nad řekou.
- Podle Literárních novin č. 42/67 vzpomíná na Fráňu Šrámka Max Brod ve své nové knize Pražský kruh, která vyšla ve Stuttgartu v NSR.
- Vystoupení Armádního uměleckého souboru Víta Nejedlého na XI. Šrámkově Sobotce kladně hodnotí Hudební rozhledy č. 16/67.
- V Mladé frontě píše Jaroslav Šimůnek 1. X. o 15 letech nakladatelství Odeon a 3. X. o L. Aragonovi.
- Povídku Mileny Kovářové Stůl pro dva najdeme v Rudém právu 14. X.
- Ve Svobodném slově 27. X. se rozhovořil dr. Václav Šolc o indiánské etiketě.
- O přípravách oslav 50. výročí VŘSR v Sobotce psala Lidová demokracie 7. X. a Pochodeň 17. X.
- Velký článek o hradu Kostí přinesla Pochodeň 16. X. Dále informovala o úmyslu MNV Troskovice postavit silniční spojku na Mladějov (2. X.) a otiskla dopis rozhodčího kopané J. Gašpara soboteckým fotbalistům (4. X.).
- Při hodnocení výstavy o stycích Turnovska s Ruskem v Museu Českého ráje v Turnově vzpomnělo Rudé právo 23. X. významu Antonína Marka.
- Fotografie z podzemních prací na Mladějově uveřejnila Mladá fronta 18. X.
- Zař Mladoboleslavska psala v čísle 41 o tanečních v Dolním Bousově a v čísle 42 o schůzce kulturních pracovníků okresu Mladá Boleslav a Jičín 18. X. v Libošovicích.
- V novém vydání vyšla krásná kniha Vojtěcha Zamarovského „Za sedmi divy světa“, na jejíž výzdobě se podílel akad. malíř Vladimír Kopecký, věrný přítel Sobotce.

- Říjnový Bousovák přinesl vzpomínky J. Folprechta na ohlas VŘSR na Dolnobousovsku, článek J. Bernarta o rybnících na Bousovsku „Proč je Bousov „chlupatý?“, informací o soboteckých vlastencích P. D. Šimůnkovi a Ant. Fierlingerovi, kteří konec života strávili v Dolním Bousově, článek o velkém podzemním honu za účasti Francouzů atd.
- Nespravedlivou kritiku průvodců na Kostí a v Benešově nad Ploučnicí uveřejnil časopis Neděle 14. X. Dr. O. Vidláková se tu rozhořčuje nad tím, že na zmíněných hradech se dává přednost německy mluvícím turistům. Shodou okolností náplň obou objektů je vytvořena ze sbírek Národní galerie a průvodci patří k nejlepším u nás vůbec. Pokud snad dali přednost zahraničním turistům, pak šlo jistě jen o projev běžné zdvořilosti. S.
- O Březovského Všech zvonech světa píše náš časopis Im Herzen Europas č. 8/67 a Květy č. 45/67.
- Nakladatelství DILIA v Praze rozmnožilo divadelní hru Bohuslava Březovského „Všechny zvony světa“. Je dnešní odevzou na hru tematicky příbuznou — na Šrámkův Měsíc nad řekou.
- Sto let pěveckého sboru SLAVOJ OB v Bakově nad Jizerou. Ke stému výročí založení svého pěveckého sboru vydali Bakovští malou brožurku, která zachycuje historii sboru i jeho současnou práci. Zajímavá je zvláště kapitola o interpretaci děl Jiřího I. Linky, bakovského skladatele, který se hudbě učil u soboteckého kantora Svobody. Mezi sbormistry Slavojů najdeme i pozdějšího soboteckého učitele Gustava Baumhaiera.
- Museum Českého ráje v Turnově vydalo k 80. výročí svého vzniku publikaci *Museologická konference v Turnově 1966*. Obsahuje hlavní referáty i diskusní příspěvky a jiné materiály z konference, týkající se všech úseků musejní a vlastivědné práce. Najdeme zde také příspěvek dr. Karla Samšiňáka o přírodovědeckých sbírkách v museích a stať prom. hist. Karola Bílka o spolupráci museí, archivů a dalších institucí v regionální práci. Dobře uspořádaná a vzorně graficky vypracovaná publikace znovu dosvědčuje, že turnovské museum patří mezi nejlepší u nás. Po dokončení instalace sbírek přistoupilo k pořádání zajímavých výstav (letos o vztazích Turnovska k Rusku), má početný Klub přátel musea a nyní zahajuje i svou publikační činnost. Kromě zmíněného sborníčku vydalo i dva zvláštní otisky z Numismatických listů — články Josefa Petryla a Karla Peukerta „Nouzové poukázky na Turnovsku v letech 1848–1849“ a „Nouzové poukázky Fr. Matouše z Kbelnice u Jičína z r. 1849“. Nezbyvá než si přát, aby se Museu podařilo zahájit vydávání krajovery vlastivědného časopisu pro Český ráj, jak už má dlouhou v plánu.

SOBOTECKÁ VŠEHOCHUŤ

- Oslavy 50. výročí VŘSR začaly v Sobotce 28. X. slavnostní vernisáží výstavy Marty Taberyové, o které píšeme na jiném místě. Dalšími úspěšnými akcemi bylo slavnostní zasedání MNV 2. XI. ve spojitelně a koncert Pěveckého sdružení pražských učitelů pro školní mládež 4. XI. také ve spojitelně. Ve výroční den revoluce se konal navečer velký lampiónový průvod z náměstí ke hrobu Rudoarmejců u hřbitova, kde po recitaci a projevu ředitele ZDŠ Josefa Pačoura byl položen věnec a vypálen slavnostní ohňostroj. O dalších akcích musíme vzhledem k uzavěrci čísla referovat až příště.
- V soutěži na počest 50. výročí VŘSR v oboru rozhlasové tvorby získal druhou cenu sobotecký rodák, režisér Josef Melč. První cena nebyla udělena.
- Čeněk Pekař, vedoucí elektroslužby soboteckých Komunálních služeb, byl k 50. výročí VŘSR vyznamenán KNV a KOR v Hradci Králové titulem nejlepší pracovník místního hospodářství za významné pracovní úspěchy. Titul a odznak převzal dne 10. XI. v Hradci Králové. Blahopřejeme.
- Veřejné plenární zasedání MNV v Sobotce se konalo dne 2. listopadu. Na programu bylo hodnocení práce za celé volební období, zpráva o práci ONV v Jičíně a na závěr promluvil předseda školské a kulturní komise ONV František Dvořák o novém zákoně o národních výborech a o správním řízení.
- Pozdě, ale přece jsme se dozvěděli o dvou významných datech v životě Sobotáka Miroslava Kejmara. 30. dubna 1967 se oženil v Praze na Staroměstské radnici a 30. VI. dokončil Státní konzervatoř v Praze. Nyní pokračuje ve studiu na Akademii musických umění v Praze.

- V Turnově probíhají v listopadu a prosinci oslavy 80. výročí založení staré nemocnice a 25. výročí otevření nové nemocnice. Součástí oslav je odborný lékařský seminář a výstava o turnovském zdravotnictví. — Turnovští zdravotníci si také vydávají pro vnitřní potřebu rozmnožovaný časopis INFORUM. Mezi jinými zajímavými příspěvky tu najdeme na pokračování vycházející článek akad. malíře Karla Kinského „Z historie turnovského zdravotnictví“.
- Na hradě Kostí byla novým šindelem pokryta střecha bývalého pivovaru — a tak je splněna základní podmínka, aby celá zajímavá stavba z konce XVI. stol. byla zachráněna. — Méně potěšující je zvěst, že hotel v Podkostí zůstane pro stavební úpravy dva roky uzavřen. Je jisté, že hotel potřebuje modernizaci podle dnešních požadavků, avšak lhůta, kterou si prý dal OSP v Hořicích, se nám zdá příliš dlouhá. Snad ani jednotě nemůže být jedno, bude-li důležitý turistický a rekreační bod Českého ráje tak dlouhou dobu bez restauračního a ubytovacího zařízení.
- Soutěže v zájmové umělecké činnosti pro období 1968–1970 vyhlásily ONV, OOR a OV v Jičíně. Soutěžními obory jsou ochotnické a loutkové divadlo, umělecký přednes, výtvarnictví, film, fotografie a společenský tanec. Pro každý z nich je ustanovena okresní sekcí, která má za úkol řídit a organizovat jednotlivé akce a metodickou pomoc. Předsedkyní okresní sekce uměleckého přednesu při Osvětovém domě v Jičíně je Marie Hejnová ze Sobotky.
- Šrámkův „Měsíc nad řekou“ byl podle zprávy Divadelních novin z 25. října v režii Jar. Dudka inscenován v Tübingen.

● V televizi jsme 21. října viděli část pokladu nalezeného u Pomníků, který se nyní zpracovává a konzervuje v muzeu v Hradci Králové. 26. října v Barevném dnu z Vinohradského divadla vzpomínali herci i na Šrámkovy hry, které tam byly hrány. Všem čtenářům připomínáme, že „Sobotecká zahrádka“ — televizní zpracování „Komédie o hvězdě“ — bude uvedena ve vánočním vysílání Čs. televize 24. 12. asi v 18 hodin.

● **Značnému zájmu** se těšily v Sobotce přednášky o nových zákonech, které pro poslance národního výboru i další občany uspořádaly začátkem října OB a MNV. Přednášeli jižní právníci dr. Weber a dr. Schättinger.

● **14. října se konal v Praze 3. ročník** „Zahradoměstského Zátopkova závodu kolem přehrady“. Zakladatelem a ředitelem závodu je náš krajan Alois Kozák z Hrdoňovic.

● **Sobotecké náměstí** se dočkalo dalšího zlepšení svého vzhledu: bývalý Peldův dům dostal novou fasádu. Jeho zásluhou OSP a Domovní správy v Sobotce, že plastická zdobnost říms a pilastrů, členících plochu průčelí, zůstala zachována, a navíc vhodně volený a dobře odstíněný nátěr dal dekorativním prvkům nenásilně vyniknout. Restaurovaný dům je novým dokladem jednak citu pro slohovou charakteristiku a jednak pečlivosti a vkusu zednického mistra Kořínka a jeho party, která v poslední době provedla zejména restauraci Šrámkova domu, hotelu Pošta a staré radnice.

● **Mánes a Sobotka.** MNV a OB v Sobotce zahájily jednání o obnově Mánesovy výzdoby stropu bývalého soboteckého divadla ve staré radnici — dnešního kina. Předběžným průzkumem byla pověřena akad. malířka Marie Valentová z Prahy (autorka výzdoby Jiřinkového sálu v České Skalici, konzervátorka výzdoby některých sálů Ratibořického zámku atd.).

● **Zámek Humprecht** letos navštívilo na 35.000 návštěvníků, z nichž bylo asi 8000 z ciziny. Nyní po skončení sezóny tam proběhly práce na opravě ochozu.

● **Autobusové spojení s Jičinem** bylo od října rozšířeno: v sudé týdny jezdí v pracovní dny (kromě soboty) autobus ze Sobotky do Jičína v 19,15 h., návrat do Sobotky ve 23,00 h. O tomto zlepšení však málokdo ví. Snad by ČSAD mohla tento spoj uvést také na tabuli s jízdními řádů, zavěšené na budově bývalého soudu. A vůbec této tabuli věnovat trochu pozornosti, aby jízdní řády byly zabezpečeny před zlovlným strháváním a poškozováním, k němuž už zase došlo.

● **Jak se bude v Sobotce plesat:** již od začátku listopadu jsou zadány téměř všechny termíny na plesy. Postupně můžete navštívit 6. I. ples myslivecký, 13. I. baráčnícký, 20. I. Věneček tanečních hodin, 3. II. Šibřinky, 10. II. zdravotnický ples, 24. II. požárníckou merendu, 2. III. sportovní karneval, 10. III. dětský karneval, 16. III. Josefskou a 13. IV. pomlázkovou. O dalších zatím nevíme.

● **Kulturní kalendář jednou větou:** 1. XII. 1842 zemřel zakladatel sobotecké lékárny Antonín Fierlinger st. — 7. XII. 1852 se narodil první profesor chemie na české universitě dr. Bohuslav Rayman. — 24. XII. 1802 se v Sobotce narodil významný stavitel železnic ing. Josef Schnirch. — 28. XII. 1952 zemřel významný báňský odborník ing. Jan Folprecht.

● **Do stavu manželského** vstoupila další z pravidelných účastnic Šrámkovy Sobotky, učitelka Bohunka Zahradníková z Pecky. Stalo se tak 11. listopadu na Sychrově. Na příští ŠS prý s ní přijede i její manžel, ing. Luboš Mádle. Srdečně blahopřejeme!

● **Sňatky:** Na MNV v Sobotce uzavřeli sňatek 18. XI. Eva Jirků z Kdanic s Jiřím Kašíkem z Obrub a 25. XI. Marie Horáčková z Podkosti s Jaroslavem Vlčkem z Ošovic.

● **Ludmila Vogelová** ze Sobotky oslaví 15. prosince 65. narozeniny. Učila na Krivoklátsku, dlouhá léta v Bakově n. J. a zasloužený odpočinek tráví v Sobotce. Toho odpočinku si ale moc neužije. Známe ji jako obětavou funkcionářku ČSČK, jako pilnou vzdělavatelku obce Baráčníků, nechýbí na žádné kulturní akci, pomáhá při výstavách, při Šrámkových Sobotkách atd. Tak ještě hodně zdraví do dalších let!

● **Sobotectí jubilanti:** 85 let se dožívá 31. XII. Anna Slavíková ze Sobotky. 80 let slaví: 18. XI. Jan Hortlík ze Stéblovic, 17. XII. Václav Kolumpek, 20. XII. Antonie Ortová a 29. XII. Josef Srb ze Sobotky. 75 let se dožívají: 6. XI. Otakar tišek Kosina a 29. XII. Josef Sobotka ze Sobotky, 13. XII. 7. XI. Julie Šourková, 15. XI. Antonín Zemlička, 25. XI. František Kosina a 29. XII. Josef Sobotka ze Sobotky. 13. XII. Marie Rejmanová ze Zajakur, 15. XII. Marie Mikšíčková z Čálovic a 17. XII. Jindřich Jansa ze Spýšové. 65 let se dožívají: 2. XI. ing. Otakar Pelda, 17. XI. Anna Malá, 21. XI. Božena Berková a 28. XI. Růžena Zemličková ze Sobotky, 9. XI. František Taneček ze Staňkovy Lhoty, 13. XI. Jan Werner z Prahy a 17. XII. František Šolc ze Staňkovy Lhoty. Všem srdečně blahopřejeme!

● **Náš rodák dr. Václav Šolc** promluvil na zahájení výstavy „Expedice k chilským Indiánům“, pořádané od 28. IX. v Náprstkově muzeu v Praze. 27. X. promluvil dr. V. Šolc v pražském domě SIA o životě A. V. Friče — Dlouhého lovce — a jeho vztahu k Indiánům.

● **Některými výklady** se Sobotka chlubit nemůže. Platí to zvláště o uzavřených obchodech, v nichž jsou skladiště prodejny kovového zboží a stavebnin (na náměstí u Boroviček čp. 197, v bývalé prodejně tabáku č. 201 atd.). Nemohla by Jednota věnovat pozornost i těmto svým objektům, když ostatní výlohy dovede vkusně upravit?

● **Poslední výsledky soboteckých fotbalistů:** Prohráli s Duklou Jičín B 1:2 (branku dával Jiří Najman) a s Milíčevsi 0:3, porazili Jilemnicki 4:1 brankami Josefa Janatky (2), Zbyňka Fialy a Josefa Čurdy a nakonec zvítězili i nad vedoucí Novou Pakou 3:0 (o góly se rozdělili Lipský, Josef Čurda a Jiří Najman). Je zajímavé, že obě porážky byly na vlastním hřišti, kdežto obě vítězství na hřištích soupeřů. Po podzimním kole I.B třídy — Podkrkonoší je Sokol Sobotka na 5. místě tabulky, když získal přesně polovinu bodů (11 z 11 utkání). Celkem naši dali 27 gólů — druhý nejlepší útok skupiny — a dostali jich jen 16 (3.—4. nejlepší obrana). Potěšitelné je, že ve své skupině byli nejlepší v soutěži slušnosti — získali 180 bodů. Nyní následuje krátký odpočinek a po vánočních již opět pilný trénink a příprava na jarní kolo.

● **Josef Scheybal,** významný sběratel starých tisků, majitel jedné z největších sbírek jarmarečních písniček, zemřel 1. 10. 1967 v Jablonci n. N. ve věku 70 let. Na Sobotecko zajížděl často a rád. Již po první světové válce tu fotografoval a z jeho negativů vydal pak Orbis serií pohlednic. V posledních letech se zajímal o díla lidových výtvarníků, zvláště kameníků. Jeho sbírky nezůstaly opuštěny, neboť v otcově činnosti pokračuje syn dr. J. V. Scheybal.

● **Úmrtí v říjnu:** 2. X. Blažena Burešová ze Staňkovy Lhoty ve věku 42 let a František Antoň z Oseka ve věku 59 let. 4. XI. Barbora Fejfarová z Hubojed ve věku 92 let. 12. X. František Kalvach ze Sobotky ve věku 55 let a Josef Janků z Dobšic-Meziluzí ve věku 84 let. 14. X. Josef Kubů ze Sobotky ve věku 65 let. 15. X. František Tomsa z Příchvoje ve věku 42 let. 19. X. Ferdinand Chytrý ze Sobotky ve věku 64 let. 27. X. Václav Telenský z Hradce Králové, rodák z Dobšic, ve věku 42 let. 29. X. Prokop Jaroš z Libošovic ve věku 53 let a Jaroslav Tyrichtr z Rytířovy Lhoty ve věku 86 let.

● **Prof. František Hortlík** zemřel 25. října 1967 ve svém působišti České Třebové, kde žil i na odpočinku, ve věku 63 let.

● **Poděkování:** Za projevy účasti při úmrtí manžela Josefa Kubů ze Sobotky děkuje Anna Kubů s rodinou.

● **Poslední číslo ZŠS** dostala část čtenářů opožděno. Stalo se to tím, že se nám jeden balík Zpravodaje na poště zatoulal.

Vážení přátelé,

končíme IV. ročník Zpravodaje Šrámkovy Sobotky, kdy počet jeho pravidelných odběratelů stoupl na 930 a spolu s výtisky v drobném prodeji se dostává do rukou čtenářů přes 1000 kusů každého čísla. To snad mluví lépe než všechna velká slova.

Obvykle se také na tomto místě děkuje. I my děkujeme všem dopisovatelům, kteří bez nároku na autorský honorář posílali své články; děkujeme všem dobrovolným spolupracovníkům, kteří se podíleli na distribuci každého čísla a děkujeme i našim čtenářům, kteří svými dobrovolnými příspěvky pomohli Zpravodaji, že se dostal na dnešní úroveň. Neбудeme nikoho jmenovat, protože jsme dostali několik dopisů, ve kterých si nepřejete uvádět částky, které jste na vydávání Zpravodaje věnovali. Pro ty, kdo si ukládají ZŠS, vydáme opět rozmnožený obsah celého ročníku. Napište si o něj redakci!

Finanční uzávěrku Zpravodaje zveřejníme v prvním čísle V. ročníku, kdy se také dozvíte o našich plánech do budoucna. K němu také bude přiložena složenká — zatím předplatné nezasilejte. Přece ale už nyní máme jedno přání. Jak víte, bude se v příštím roce konat při příležitosti 470. výročí povýšení Sobotky na město IX. rodácký sjezd. Žádáme vás — domácí i „přespolní“, rodáky, občany i přátele Sobotky a celého našeho kraje — odpovězte nám na tři otázky:

1. Co přejete Sobotce k jejímu jubileu?
2. Co přejete celému Sobotecku?
3. Co soudíte o Zpravodaji Šrámkovy Sobotky?

Odpovědi budeme postupně zveřejňovat v příštím ročníku ZŠS.

Závěrem přejeme všem našim čtenářům hezké prožití konce letošního roku a mnoho zdraví, spokojenosti a úspěchů v roce 1968.

Redakční rada